

A P R O B A T:

prin Decizia Consiliului sãtesc Rãdeni rl Cãlãrași

nr.02/01 din 13 februarie 2024

Primarul satului

Roșca Ion

PLANUL STRATEGIC
DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ
A SATULUI RĂDENI
raionul CĂLĂRAȘI
pentru anii
2024-2029

FEBRUARIE 2024

CUPRINS

Abrevieri	3
Introducere	4
1. Cadrul general al planului strategic	7
1.1. VIZIUNEA	7
1.2. MISIUNEA	8
1.3. VALORILE PLANULUI STRATEGIC	8
1.4. OBIECTIVELE PLANULUI STRATEGIC	9
2. Profilul socio-economic al localității	12
2.1. DATE GENERALE	12
2.2. INFRASTRUCTURA DE UTILITĂȚI PUBLICE	16
2.2.1. Alimentarea cu energie electrică, iluminat stradal	16
2.2.2. Alimentarea cu apă	16
2.2.3. Canalizare	17
2.2.4. Alimentarea cu gaze naturale	17
2.2.5. Alimentarea cu căldură	17
2.2.6. Telecomunicații	18
2.2.7. Rețeaua de drumuri	18
2.2.8. Fondul locativ	18
2.3. CAPACITATEA INSTITUȚIONALĂ.....	19
2.4. ECONOMIA LOCALĂ	22
2.5. EDIFICII SOCIALE	25
2.5.1. Educație	25
2.5.2. Sănătate, asistența socială	26
2.5.3. Sport	27
2.5.4. Cultura și turism	28
3. Procesul de elaborare a planului strategic de dezvoltare socio-economică a satului Rădeni, r-nul Călărași	33
3.1. ÎNȚIEREA PROCESULUI DE PLANIFICARE STRATEGICĂ	34
3.2. ÎNFIINȚAREA ECHIPEI DE PLANIFICARE	34
3.3. ÎNTERVIEWAREA LOCUITORILOR	34
3.4. CONCORDANȚA STRATEGIILOR DE DEZVOLTARE A RAIONULUI CĂLĂRAȘI CU CEA LOCALĂ	40
4. Stabilirea obiectivelor planului strategic	40
5. Realizarea planului strategic	42
5.1. ETAPE DE IMPLEMENTARE	42
5.2. RISURI ȘI IMPEDIMENTE ÎN PROCESUL DE IMPLEMENTARE, METODE DE PREÎNȚAMPINARE ..	43
6. Monitorizarea planului strategic	44
6.1. CADRUL INSTITUȚIONAL DE MONITORIZARE	45
6.2. RAPORTAREA ȘI INDICATORII DE MONITORIZARE	46
7. Planul de acțiuni, termeni și răspunzători	53

ABREVIERI

APL	Administrația Publică Locală
ADR	Agenția de Dezvoltare Regională
AEÎ	Asociația de Economii și Împrumut
AEE	Agenția pentru Eficiență Energetică din RM
BS	Bugetul de Stat
BL	Bugetul Local
BR	Buget Raional
CIPS	Comisia pentru Implementarea Planului Strategic
CMF	Centrul Medicilor de Familie
CS	Centrul de Sănătate
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
IDEP	Institutul de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor
ICAS	Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice
EP	Echipa de planificare
GȚ	Gospodărie Țărănească
FEN	Fondul Ecologic Național
FEE	Fondul pentru Eficiență Energetică din Moldova
FISM	Fondul de Investiții Sociale din Moldova
FMF	Federația Moldovenească de Fotbal
FNDR	Fondul Național pentru Dezvoltare Regională
FRN	Fondul Rutier Național
MEC	Ministerul Economiei și Comerțului din Republica Moldova
MECC	Ministerul Educației Culturii și Cercetării
ONG	Organizații non-guvernamentale
OMF	Oficiul Medicilor de Familie
PPP	Parteneriat Public Privat
RDC	Regiunea de Dezvoltare Centru
RM	Republica Moldova
SRL	Societate cu Răspundere Limitată
SA	Societate pe Acțiuni
UE	Uniunea Europeană

INTRODUCERE

„Un sistem de administrare este funcțional atunci când dezvoltarea socio-economică locală înregistrează reușite și se asigură libertatea și bunăstarea populației.”

Pentru a avea certitudinea că politicile și programele existente corespund necesităților de dezvoltare a **satului Rădeni raionul Călărași**, în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile și pentru accesarea fondurilor externe s-a impus elaborarea Planul Strategic de dezvoltare socio-economică a **satului Rădeni raionul Călărași** pentru perioada 2024-2029.

Planul Strategic de dezvoltare socio-economică a **satului Rădeni raionul Călărași** (în continuare Plan Strategic) pentru perioada 2024-2029, cuprinde un orizont de planificare de 5 ani și este realizat cu suportul Institutului de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor (IDEP). Planul Strategic urmărește o dezvoltare durabilă prin valorificarea potențialului local și se înscrie în cadrul normativ existent la nivel local și raional.

Scopul Planului strategic – îmbunătățirea condițiilor social-economice de trai a populației satului Rădeni raionul Călărași, realizarea balanței aspectelor economice, sociale, ecologice și culturale în dezvoltarea satului Rădeni raionul Călărași, ca bază a ridicării calității vieții și asigurării dezvoltării ascendente durabile a comunității pentru o perioadă îndelungată.

Realizarea acestor obiective va aduce la:

1. Reducerea decalajului între oraș și sat, referitor la nivelul de asigurare cu obiecte de infrastructură, crearea condițiilor pentru ridicarea caracterului prestigios de domiciliere în mediul rural și contribuire la soluționarea problemelor de stat în domeniul politicii de migrație.
2. Stoparea exodului și reîntoarcerea forței de muncă calificate prin lărgirea pieței de muncă în sat și crearea condițiilor pentru diversificarea economiei rurale, crearea parcurilor industriale și agroindustriale, care pot să asigure populației rurale un nivel mai înalt de consum și participare la procesul investițional pe contul veniturilor proprii.
4. Asigurarea accesibilității și acordarea asistenței medicale la un standard calitativ nou, promovarea modului sănătos de viață.
5. Crearea condițiilor pentru dezvoltarea armonioasă a tineretului, familiei și copilului.
7. Valorificarea potențialului turistic rural.
8. Managementul efectiv al resurselor naturale și al deșeurilor.

Elaborarea și implementarea unui plan strategic de dezvoltare socio-economică a localității este condiționat de mai mulți factori. Republica Moldova riscă să între într-o fază de instabilitate și stagnare economică dacă nu vor fi întreprinse acțiuni ce ar ridica standardele de dezvoltare umană. Pentru stoparea fenomenului de migrație a forței de muncă și ridicarea standardelor de dezvoltare umană în mediul rural , se propune spre realizare proiecte conceptuale bazate pe viziuni noi

despre dezvoltarea satului, în contextul viitoarei aderări la Uniunea Europeană.

Prezentul document este realizat la solicitarea reprezentanților administrației locale din **satului Rădeni raionul Călărași** și reflectă atitudinea Echipei de Planificare, a locuitorilor Comunei și a APL cu privire la prioritatea de dezvoltare a Comunei pe următorii **5 ani**. Astfel, în ceea ce privește cercetarea calitativă, operatorii au utilizat interviuri în profunzime, iar cercetarea cantitativă a fost realizată prin utilizarea anchetelor. Instrumentul de colectare a datelor este chestionarul aplicat cetățenilor **satului Rădeni raionul Călărași**.

În timpul elaborării planului strategic al comunității s-a pornit de la necesitățile locale, care au fost împărțite pe domenii de interes cu scopul delimitării domeniilor de cuprindere a strategiei care mai apoi să fie integrate în strategiile de dezvoltare a raionului Călărași.

Strategia este un instrument de planificare a obiectivelor care reflectă nevoile actuale ale comunității și atingerea acestora în viitor.

Planul Strategic de dezvoltare socio-economică a satului Rădeni raionul Călărași reprezintă instrumentul de lucru al administrației publice locale și este agreat de întreaga comunitate locală. Prin acest mijloc se vor evita abaterile datorate urgențelor, avantajelor și dezavantajelor ce pot interveni în anumite momente. În aceste condiții, toți factorii interesați de progresul economico-social al localității vor beneficia de acest ghid de prezentare a tuturor obiectivelor de dezvoltare, prin care se indică atât direcțiile de dezvoltare specifice, cât și acțiunile punctuale ce se vor constitui ca viitoare proiecte ale administrației publice locale.

Utilizarea instrumentelor de consultare a comunității locale a determinat adaptarea tuturor propunerilor de acțiuni pentru ca într-un final planul strategic de dezvoltare socio-economică să fie în consens cu aspirațiile locuitorilor **satului Rădeni raionul Călărași**. Importanța acestui aspect este dată atât de certitudinea implicării viitoare a comunității în implementarea planului strategic de dezvoltare locală, cât și de posibilitatea asumării depline și conștiente a acesteia.

Metodologic, prezentul plan strategic are la bază și se fundamentează pe următoarele instrumente și proceduri de lucru:

- *analiza de conținut*
- *analiza de date statistice din surse organizate și realizate de EP*
- *interviuri în profunzime cu factori decizionali și de opinie din structura domeniilor cheie analizate*
- *analiza SWOT.*

În baza rezultatelor obținute și prin analiza tendințelor de dezvoltare au fost elaborate recomandările pentru dezvoltare socio-economică a **satului Rădeni raionul Călărași** pentru următorii 5 ani: obiective – programe - acțiuni/proiecte.

Pentru a putea participa la realizarea obiectivelor cuprinse în Planul Strategic de dezvoltare socio- economică, a **satului Rădeni raionul Călărași** își va desfășura activitatea în următoarele direcții:

- ✚ dezvoltarea mediului economic și competitiv, beneficiind de o infrastructură modernă;
  - ✚ modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, medical, cultural, protecție socială în **satul Rădeni raionul Călărași**;
  - ✚ sat curat, cu un Management rațional al resurselor naturale disponibile;
  - ✚ promovarea și implementarea în activitatea APL a principiilor buneii guvernări și implicarea publicului în procesul de luare a deciziilor
- Condiții de implementare a planului strategic:
- ✚ acordul și susținerea planului de către cetățenii satului;
  - ✚ susținerea din partea sectorului privat a direcțiilor strategice de dezvoltare a localității;
  - ✚ informarea permanentă a cetățenilor privind progresul implementării planului.

Responsabili de implementarea planului de acțiuni de dezvoltare strategică este Primăria și Consiliul **satului Rădeni raionul Călărași**, precum și instituțiile administrative locale de profil (educație, sănătate, cultură etc.). Planul de acțiune - ca instrument de planificare și implementare –

conține un set de politici sectoriale pe domenii de activitate ce se aplică într-un termen determinat în scopul realizării obiectivelor generale fixate în planul strategic de dezvoltare socio-economică a localității. Periodic, Planul de acțiune necesită a fi revizuit ținându-se cont de evoluția macroeconomică la nivel național, starea economiei la nivel local, precum și de opiniile comunității locale cu privire la implementarea lui.

Planul strategic este corelat cu cele mai importante documente strategice naționale, sectoriale și regionale:

- ✚ Strategia Națională de Dezvoltare Moldova 2030;
- ✚ Strategia Națională de Dezvoltare Regională ;
- ✚ Strategia Sectorială de Dezvoltare „Educația – 2025”

- ✚ Strategia de Dezvoltare a Sistemului de Sănătate ;

- ✚ Strategia de Alimentare cu Apă și Sanitație a Republicii Moldova ;
- ✚ Strategia de Gestionare a Deșeurilor în Republica Moldova, pentru anii 2013 – 2027;
- ✚ Strategia de dezvoltare a turismului "Turism 2025";
- ✚ Strategia de Dezvoltare Regională Centru ;
- ✚ Programul regional sectorial în domeniul alimentării cu apă și canalizare din Regiunea de dezvoltare Centru;
- ✚ Programul regional sectorial în domeniul Managementului deșeurilor solide din Regiunea de dezvoltare centru;
- ✚ Programul regional sectorial în domeniul drumurilor regionale și locale din Regiunea de dezvoltare Centru;
- ✚ Strategia de Dezvoltare SocioEconomică a Raionului Călărași pentru anii 2021-2025.

1. CADRUL GENERAL AL PLANULUI STRATEGIC

1.1. Viziunea

„CREȘTEREA BUNĂSTĂRII POPULAȚIEI ÎN BAZA DEZVOLTĂRII STABILE A ECONOMIEI LOCALE, STIMULĂRII INIȚIATIVEI PRIVATE, SUSȚINERII MICULUI BUSINESS, PRIN PROMOVAREA LA TOATE NUVELELE A UNUI MANAGEMENT PERFORMANT, UTILIZAREA EFICIENTĂ A RESURSELOR LOCALE, INIȚIEREA, MENȚINEREA ȘI MULTIPLICAREA AVANTAJELOR CONCURENȚIALE ÎN TOATE ACTIVITĂȚILE”

Viziunea strategiei de dezvoltare a **satului Rădeni raionul Călărași** reprezintă sinteza misiunii, valorilor, obiectivelor strategice, specifice și a acțiunilor necesare pentru implementare în următorii 5 ani.

Rezultatul final al eforturilor comunității trebuie să se concretizeze în dezvoltarea unui mediu atractiv de afaceri, buna utilizare și gestionare a resurselor, protecția mediului și dezvoltarea durabilă. În plan social crearea condițiilor pentru dezvoltare eficientă a infrastructurii, adaptată cerințelor populației, sprijinirea categoriilor sociale defavorizate.

Administrația publică locală Rădeni trebuie să asigure transparența, consultarea și colaborarea cu antreprenoriatul, societatea civilă.

1.2. Misiunea

Pentru realizarea Viziunii strategice a **satului Rădeni raionul Călărași**, misiunea comunității și a autorităților publice locale este:

“DEZVOLTAREA DURABILĂ A SATULUI RĂDENI RAIONUL CĂLĂRAȘI, ÎN SCOPUL CREȘTERII CALITĂȚII VIEȚII PRIN CREAREA UNUI MEDIU ECONOMIC ȘI SOCIAL PROSPER, SĂNĂȚOS ȘI PARTICIPATIV, CAPABIL SĂ ASIGURE BUNĂSTAREA CETĂȚENILOR.”

1.3. Valorile Planului Strategic

Realizarea viziunii și misiunii va fi asigurată de acceptarea de către fiecare cetățean al satului a unui sistem de valori care vor deveni norme de conduită și atitudine general acceptate în următorii cinci ani. Acest sistem este compus din următoarele valori:

Profesionalism. Această valoare se va manifesta prin competență, rapiditate și calitate în soluționarea problemelor stringente ale comunității.

Responsabilitate. Este valoarea care va asigura dezvoltarea în toate domeniile, care va fi asigurată prin asumarea de către responsabilii de implementare a obligațiilor de a efectua acțiunile până la sfârșit cu asumarea răspunderii pentru consecințe.

Transparență. Activitatea în privința implementării strategiei de dezvoltare se va desfășura fiind permanent îndreptată spre maximizarea căilor și posibilităților de informare reciprocă a factorilor de decizie și a cetățenilor pentru asigurarea clarității și înțelegerii procesului în derulare.

Activism. Această valoare este cheia succesului misiunii și trebuie să se manifeste prin simțul răspunderii în îndeplinirea obligațiilor asumate și prin perseverența la toate etapele realizării planului de acțiune.

Competență. Această valoare se va manifesta prin implicarea în rezolvarea problemelor satului a unor persoane care dispun de cunoștințele și abilitățile necesare, investiți cu exercitarea acestor atribuții și responsabili pentru acțiunile lor.

Cooperare. Strategia de dezvoltare va fi implementată doar lucrând împreună și în interes reciproc încercând să diminuăm divergențele la maxim.

Consultare. Orice acțiune cu impact asupra unei mari părți a satului va fi discutată cu întreaga comunitate și implementată cu acordul majorității.

Respect reciproc. Atitudine de stimă reciprocă atât în relațiile de serviciu, oficiale, cât și cele cotidiene.

Toleranță. Capacitatea de a te abține în situații critice, în interesul cauzei, a majorității.

Patriotism (local, național). Sentiment de dragoste și devotament față de patrie și de popor, față de locul de baștină, precum și promovarea tradițiilor și valorilor în timp și spațiu.

Meritocrație. Capacitatea de autoanaliză a activității ce se manifestă prin promovarea factorilor de decizie, în funcție de competență, profesionalism și omenie.

Onestitate. Toate părțile implicate în procesul implementării planului strategic vor da dovadă de onestitate pentru a realiza o conlucrare sinceră în vederea realizării cu succes a Planului Strategic.

1.4. Obiectivele Planului Strategic

În cazul strategiilor pe termen lung trebuie să se ia în considerare cu foarte mare atenție viitoarele rezultate. Trebuie luat în calcul și faptul că rezultatul real nu poate fi prevăzut deoarece situațiile neprevăzute pot și ele să exercite o influență importantă asupra lor.

Obiectivele de dezvoltare ale **satului Rădeni** se pot realiza numai în condițiile unei strategii care să stabilească cu claritate alternativele de dezvoltare a localității, în funcție de aceasta, să se stabilească și structura cursurilor de calificare.

Durabilitate. Condiții mai bune de trai pentru toți locuitorii satului dar în special pentru persoanele defavorizate, precum și un minim de condiții necesare pentru un trai decent, sănătatea și bunăstarea tuturor;

Competitivitate. Permite dezvoltarea economiei proprii în context regional, național și chiar internațional, promovarea unui sector privat productiv și competitiv;

Sprijin financiar. Să poată facilita accesul la o varietate de surse financiare pentru a satisface nevoile de investiții și dezvoltare;

O buna administrare. Reacția eficientă și efectivă la problemele comunității prin responsabilizarea autorităților locale și parteneriatul cu societatea civilă.

Obiectivele strategice constituie produsul final rezultat din contopirea celor trei factori ai procesului de planificare strategică pe termen lung la nivel local: Economia, Societatea, Mediul.

Pentru realizarea viziunii strategice activitățile tuturor factorilor implicați în procesul de dezvoltare locală vor fi orientate spre atingerea a 6 obiective strategice:

- I. **Implementare, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii de utilități publice de calitate;**
- II. **Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă în localitate;**
- III. **Modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială a satului Rădeni raionul Călărași;**
- IV. **Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al localității;**
- V. **Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale;**
- VI. **Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern, transparent și implicarea localnicilor în procesul de luare a deciziilor;**

Obiectivele de dezvoltare ale **satului Rădeni raionul Călărași** se pot realiza numai în condițiile unei strategii care să stabilească cu claritate alternativele de dezvoltare ale Comunei, în funcție de aceasta, să se stabilească și structura cursurilor de calificare a funcționarilor din APL.

Realizarea obiectivelor de dezvoltare socio-economică durabilă va lua în considerare următoarele criterii:

- ✓ coeziunea și solidaritatea cetățenilor;
- ✓ puterea localității;
- ✓ dezvoltarea durabilă;
- ✓ obiective de calitate globale locale – integrare;

Pentru fiecare dintre acestea în domeniile de acțiune stabilite se formulează câte un obiectiv strategic (proces), astfel:

Criteria / Planuri	<u>Social</u>	<u>Economic</u>	<u>Urbanism</u>	<u>Mediul înconjurător</u>	<u>Infrastructura</u>
	Plan social	Plan economic	Plan Urbanism	Plan de mediu	Plan infrastructura
Coeziunea / solidaritatea Cetățenilor	Creșterea coeziunii sociale a cetățenilor Acces la informație	Creșterea numărului de locuri de muncă	Politici ale teritoriului în favoarea cetățenilor	Creșterea coeziunii ecologice a cetățenilor	Asigurarea satisfacerii nevoilor de confort și civilizație
Puterea localității	Creșterea puterii sociale a Comunei	Creșterea puterii economice a Comunei	Valoare ridicată a Comunei	Echilibru între activități antropice și poluare	Nivel ridicat de civilizație
Dezvoltarea Durabila	Minime probleme sociale	Minime probleme economice	Valorificarea teritoriului ca resursă	Minime probleme de mediu	Optimizarea raportului nevoi / resurse
Obiective CADRU-CALITATIV	Aliniere la standarde sociale europene	Aliniere la standarde economice europene	Aliniere la standarde europene de urbanism	Aliniere la principii, standarde de mediu europene	Aliniere la standarde europene de civilizație

Capacitatea strategiei și a planurilor de acțiune de a răspunde nevoilor actuale, utilizând eficient resursele existente și adaptându-se viziunii generațiilor tinere reprezintă, de asemenea, un criteriu fundamental de realizare a obiectivelor majore descrise în acest capitol.

Pentru fiecare domeniu planificarea strategică se face pe 3 niveluri:

- nivel strategic - pe termen lung;
- nivel tactic - pe termen mediu;
- nivel de proiecte - pe termen scurt, eșalonat.

În acest fel se acoperă complet aria de dezvoltare strategică a **satului Rădeni raionul Călărași** pentru perioada 2024 – 2029.

Strategia de dezvoltare durabilă are cel puțin șapte trăsături caracteristice care se recomandă managerilor locali responsabili de acest domeniu.

Principalele obiective ale dezvoltării durabile ale **satului Rădeni raionul Călărași** constau în:

- ✓ dezvoltarea infrastructurii de bază a localității;
- ✓ protecția mediului;
- ✓ întărirea coeziunii sociale și reducerea sărăciei;
- ✓ regenerare rurală.

Redactarea strategiei pornește de la următoarele premise:

- ✓ îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației satului;
- ✓ ridicarea standardului calitativ al aspectului satului, al construcțiilor, serviciilor și al imaginii în general;
- ✓ oferirea de oportunități pentru intervenția sectorului privat în proiectele satului, fie sub forma investițiilor directe în proiecte izolate, fie sub forma parteneriatelor sau consultărilor permanente între parteneri;
- ✓ adaptarea la inevitabilele schimbări care au loc în sat.

2.PROFILUL SOCIO-ECONOMIC AL LOCALITĂȚII

2.1. Date generale

Satul Rădeni este în componența raionului Călărași, situat la latitudinea 47.3977 grade, longitudinea 28.2166 grade și altitudinea de 106 metri față de nivelul mării, are o suprafață de 2,01 km² cu un perimetru de 8,47 km.

Distanța directă pâna în orașul Călărași este de 35 km. Distanța directă pâna în mun.Chișinău este de 81 km.

Localitatea se învecinează în raza de 10 km:

- 3 km - distanța directă până la primaria comunei Dereneu raionul Călărași
- 3 km - distanța directă până la primaria satului Cornova raionul Ungheni
- 5 km - distanța directă până la primaria satului Năpădeni raionul Ungheni
- 5 km - distanța directă până la primaria satului Hirova raionul Călărași
- 7 km - distanța directă până la primaria satului Hirșișeni raionul Telenești
- 8 km - distanța directă până la primaria comunei Condrătești raionul Ungheni
- 8 km - distanța directă până la primaria comunei Hîrjauca raionul Călărași
- 8 km - distanța directă până la primaria satului Hoginești raionul Călărași
- 9 km - distanța directă până la primaria comunei Ghiliceni raionul Telenești
- 10 km -distanța directă până la primaria Comunei Hîrcești raionul Ungheni

Activitatea de bază a sătenilor este agricultura.

În localitate activează :

- ✓ Primăria,
- ✓ Gimnaziul Rădeni“Pavel Tihon” - 280 locuri
- ✓ Instituția preșcolară “Garofița” – 160 locuri / 45 preșcolari/
- ✓ Biblioteca publică 3500 unități
- ✓ Casa de cultură - 200 locuri
- ✓ Biserica “Adormirea Maicii Domnului”
- ✓ Oficiul postal
- ✓ Oficiul medical de familie
- ✓ Organizația obștească “Viitorul – Rădeni”
- ✓ ÎM “ Gospodăria Comunală Rădeni” – 429 consumari
- ✓ Agenții economici

Locuitorii satului sunt vorbitori de limba română, majoritatea fiind ortodoxi.

Populația. Conform recensământului din anul 2014 populația la nivelul satului Rădeni rl Călărași era de 1741 locuitori, dintre care (895) 51% - bărbați și (846) 49% - femei.

În satul Rădeni rl Călărași în 2014 au fost înregistrate 580 gospodării casnice, iar mărimea medie a unei gospodării este de 3,0 persoane.

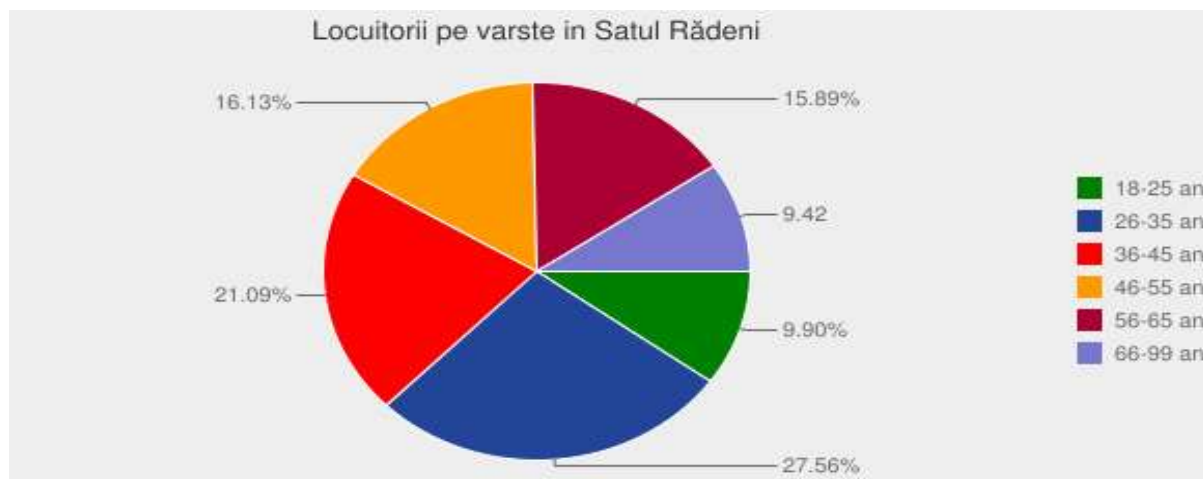
Componența etnică a populației satului este predominantă de moldoveni/ români care constituie 99,37% din populație, ucraïneni 0,46 % , ruși 0,06 % , alte etnii – 0,11%.

În satul Rădeni rl Călărași în 2014 au fost înregistrate 580 gospodării casnice, iar mărimea medie a unei gospodării este de 3,0 persoane.

Componența etnică a populației satului este predominantă de moldoveni/ români care constituie 99,37% din populație, ucraïneni 0,46 % , ruși 0,06 % , alte etnii – 0,11%.

Potențial uman. Circa 86 persoane sunt plecate în străinătate mai mult de 1 an și încă 45 persoane sunt plecate temporar.

Conform datelor statistice din totalul populației la 01.01.2024 din 1537 locuitori

În sat sunt 520 familii, dintre care 18 au fost înregistrate în ultimul an.

Tendința la capitolul demografic în satul Rădeni raionul Călărași este preponderent negativă. Astfel, în ultimii 5 ani au fost înregistrați 35 nou-născuți și 83 de decedați.

Repere istorice. Satul Rădeni a fost atestat documentar la 20.12.1437.

Se păstrează o mică legendă despre proveniența denumirii satului Rădeni. Siliștea a fost menționată în scris pentru prima dată pe timpul domniei voievozilor Iliș și Ștefan, care dăruiseră panului Mihail de la Dorohoi un șir de sate, inclusiv "satul unde șed Grabouți la capătul de jos al Culisei, unde a șezut Radul".

(Documenta Romaniae Historica. A Moldova. Vol.I. București, 1975).

Conform recensământului populației din anii 1836 în satul Rădeni existau 115 case, locuiau 171 bărbați și 154 femei

Conform recensământului din anul 1959 –existau deja 1140 de case și locuiau 353 bărbați și 327 femei. Nu exista biserică, însă pe parcursul anilor satul s-a dezvoltat, astfel că la finele secolului XIX, și anume în 1894, să fie construită biserica care activează și în prezent. În arhiva bisericii "Adormirea Maicii Domnului" se păstrează registrele de evidență a populației.

Suprafața administrativă, fondul funciar. Suprafața totală a teritoriului satului Rădeni rl Călărași, constituie cca. 2574,260 ha, dintre care :

Denumirea categoriilor de terenuri	Suprafața pe categorii
Terenurile cu destinație agricolă inclusiv:	1492,62
- arabil	605,22
- plantații multianuale	312,5
- pășuni	435,27
- fînețe	6,0
- alte terenuri	39,8
Terenurile localității	345,2
Terenurile destinate industriei, transportului, telecomunicațiilor și cu alte destinații speciale	26,24
Terenurile fondului silvic	642,0
Terenurile fondului apelor	68,0
Terenurile fondului de rezervă	-

Structura fondului funciar al Comunei Puținței permite practicarea intensă a cultivării cerealelor, porumbului, a legumelor și a plantațiilor pomicole.

Pe teritoriul satului activează 3 gospodării țărănești care își gestionează numai terenurile care le dețin în proprietate.

Cotă funciară per persoană în sat este de la 1,00 ha. Au fost repartizate în perioada anilor 1993-1996 în proprietate conform art.12 Cod funciar total 790 ha de teren, dintre care: 496 ha – teren arabil, 110 ha - livezi, 184 ha - vii. Deținătorii de terenuri prelucrează cotele-părți de teren individual.

Se constată o fragmentare în continuare a terenurilor agricole, moment negativ pentru dezvoltarea în continuare a agriculturii în teritoriul gestionat și aplicarea tehnicilor/tehnologiilor agricole moderne. Consolidarea terenurilor ar permite implimentarea sistemelor de irigare la suprafețele mari de terenuri agricole. Pe viitor este necesar să se preconizeze implimentarea sistemelor de irigații pe terenurile agricole și continuarea procesului de consolidare a terenurilor agricole.

Infrastructură. Satul Rădeni este traversat de drumul republican M 5/ Bălți-Chișinău/ care face conexiunea satului cu ambele municipii. Teritoriul satului este traversat de drumurile locale L 376 /G-86 drum de acces spre centrul raional.

În general infrastructura rutieră poate fi considerată favorabilă, și poate deschide premise de dezvoltare economică a localității, în deosebi prin dezvoltarea activităților agricole.

Cadru natural. Relieful satului este lin, predominat de altitudini joase (50 - 150 m), altitudinea medie este de 106 metri față de nivelul mării, cu o bonitate a solurilor 65 de nivel mediu național.

Relieful comunei este prielnic pentru cultivarea porumbului , culturilor cerealiere și în deosebi a viilor și livezilor, se întâlnesc soluri aluviale, iar pe înălțimi – cernoziomuri de fânețe.

Resursele acvatice sunt prezentate de bazinul hidrografic a r.Cula și r. Ichel. Importante surse acvatice sunt izvoarele și fântânile alimentate de apele subterane.

Clima raionului ca și a republicii în ansamblu este temperate continentalăcu very călduroase și secetoase

și cu ierni calde. Cantitatea medie anuală a precipitațiilor variază între 520-620 mm. Temperatura medie anuală constituie constituie 8-10 grade. Viteza medie anuală a vântului constirue 4,6 m/sec cu intensificări în lunile februarie-martie și noiembrie.

Apele subterane constituie sursa principal de apă potabilă și uz gospodăresc în localitate .

2.2. Infrastructura de utilități publice

2.2.1. Alimentarea cu energie electrică, iluminat stradal

Pe raza satului Rădeni, rl Călărași există rețea de linii electrice aeriene de tensiune medie și joasă. Satul este asigurat cu energie electrică de către întreprinderea Î.C.S „Premier Energy” S.R.L. Starea liniilor de distribuție este bună. Rețelele electrice au fost renovate în ultimii ani. În prezent satul dispune de iluminat stradal pe circa 90% din teritoriul .

Întregul sistem are la bază un program inteligent, care aprinde și stinge lumina la anumite ore.

2.2.2. Alimentarea cu apă

În satul Rădeni există două fânâni arteziene care alimentează cu apă 90% din gospodăriile casnice, edificiile instituțiilor social-administrative și a agenților economici ..

La momentul actual 429 dintre gospodăriile casnice , sunt conectate la rețeaua centralizată de apeduct. IET”Garofița” ,Gimnaziul “Pavel Tihon”, alte instituții din teritoriu și 429 gospodării casnice sunt apovizionate cu apă în mod centralizat din apeductul cu lumngimea de 9 km, alimentat din 2 fântâni arteziene, construită în anul 1989 și respective 2011. Calitatea apei este bună, conform analizelor de laborator. Serviciile de aprovizionare cu apă sunt acordate de către ÎM „Gospodăria Comunală Rădeni”. Volumul de apă captat din sursele de apă subterane constituie

12,6 mii m³ pe an. Tariful pentru 1 m³ de apă constituie 20 lei pentru gospodăriile casnice și 30 lei penru agenții economici/conform deciziei consiliului sătesc/.

O sursă suplimentară de aprovizionare cu apă potabilă o constituie fântânile de tip mină. În localitate există 150 fântâni de tip mină, ale căror apă este utilizată de către localnici pentru necesitățile casnice .numai în caz de lipsa apei centralizate. Există un risc real și

continuu ca calitatea apei din fântâni să fie nesatisfăcătoare. În acest caz, este necesară efectuarea unei analize a calității apei, cu o marcare ulterioară a fântânilor.

Satul nu dispune de sisteme de irigare. În această direcție urmează de demarat implementarea unor proiecte de irigație la scară mică pe unele sectoare de teren din perimetrul agricol. Construcția și reabilitarea sistemelor de irigare vor permite sporirea productivității terenurilor, cât și asigurarea unor produse agricole de calitate.

2.2.3. Canalizare

Satul nu dispune de un sistem centralizat de canalizare, care ar asigura parțial evacuarea apelor uzate din locuințe și obiectele economice și social-administrative.

Accesul cetățenilor la apă și canalizare reprezintă una dintre principalele priorități ale APL Rădeni.

2.2.4. Alimentarea cu gaze naturale

Sistemul de alimentare cu gaze naturale din satul Rădeni este în fază de extindere. La moment sunt

realizate lucrările de construcție și montaj a gazoductelor de presiune medie și joasă, însă este conectată numai IET "Garofița" și 2 gospodării casnice.

În pofida numeroaselor eforturi de asigurare a locuitorilor cu gaze naturale necesar uzului casnic, gospodarii realizează prepararea hranei la aragazuri aprovizionate din butelii de gaz lichefiat /electrice, precum și la cuptoare/sobe cu lemne/cărbune.

2.2.5. Alimentarea cu căldură

Gimnaziul Rădeni "Pavel Tihon" ,obiectele economiceși social-administrative și marea majoritate a gospodăriilor satului Rădeni, își asigură căldura în sezonul rece pe baza cazanelor autonome pe bază de lemne și/sau cărbune, instalațiilor termice improvizate.

Există suficiente premise de a implementa în majoritatea edificiilor social-administrative cazane autonome pe bază de biomasă, lemne care furnizează agent termic la un preț mult mai jos comparativ cu utilizarea gazului natural. Premisele respective sunt legate de existența în regiune a agenților economici producători de bricheți/peleți la prețuri rezonabile, precum și abundența în regiune a materiei prime pentru producerea biomasei și a terenului silvic al primăriei care constituie - 71 ha.

În perspectivă ar fi benefică efectuarea unor serii de lucrări de termoizolare a edificiilor social- administrative, ceea ce ar permite conservarea agentului termic și reducerea cheltuielilor pentru resursele energetice. Astfel, de lucrări ar fi binevenite și pentru gospodăriile casnice.

Ca alternativă de economisire a resurselor financiare pentru resursele energetice este utilizarea energiei solare. Una dintre soluții ar fi utilizarea panourilor fotovoltaice pentru apă caldă la instituțiile de învățământ din localitate.

2.2.6. Telecomunicații

În satul Rădeni telefonie fixă este asigurată de către operatorul național – SA Moldtelecom. De telefonie fixă beneficiază 620 de gospodării casnice.

În raza satului Rădeni , acoperirea cu telefonie mobilă este bună. Localitatea se află în aria de acoperire a operatorilor de telefonie mobilă Orange, Moldcell și Unite. Locuitorii satului au acces la televiziunea prin cablu.

2.2.7. Rețeaua de drumuri

Satul Rădeni este traversat de drumul republican M 5/ Bălți-Chișinău/ care face conexiunea satului cu ambele municipii. Teritoriul satului este traversat de drumurile locale L 376 /G-86 drum de acces spre centrul raional.

Deplasarea populației satului Rădeni spre centrul raional este asigurată zilnic de 1 rute, iar spre capitală de 2 rute. Deplasarea populației se realizează și de transportul de tranzit.

Satul dispune de o stație auto recent renovată.

Rețeaua de drumuri prin satul Rădeni se extinde pe o lungime totală de 7 km, dintre care 4 km sunt construite în variantă albă iar 0,8 km sunt asfaltați, restul drumurilor sunt acoperite cu pietriș sau sunt drumuri de țară. Drumurile din localitate sunt în stare satisfăcătoare, deși necesită reparații curente. Este necesară și repararea și amenajarea a noi porțiuni de trotuare, în deosebi ale celor din centrul localității.

O infrastructură rutieră adecvată este imperativă penru dezvoltarea economică a comunei și pentru atragerea turiștilor în zonă.

Pentru următorii ani se propune construcția și renovarea unor noi transoane de drumuri, ce va contribui la crearea unor comunități durabile, sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri în regiune și crearea locurilor de muncă; îmbunătățirea infrastructurii de acces prin asigurarea unei infrastructuri de transport.

2.2.8. Fondul locativ

Actualmente satul Rădeni dispune de 520 locuințe individuale particulare. Fondul locativ al satului se ridică la 30 mii m². Densitatea populației este de 52,3 locuitori/km².

La moment în satul Rădeni raionul Călărași sunt înregistrate 780 familii, iar pe parcursul ultimului an au fost înregistrate 19 căsătorii și 12 de nou-născuți.

Analiza SWOT

<u>PUNCTE TARI</u>	<u>PUNCTE SLABE</u>
<ul style="list-style-type: none"> - Instituții sociale funcțional - Existența rețelelor de electricitate funcționale în regim econom, precum și asigurarea cu agent termic a edificiilor social-culturale - Asigurarea cu iluminat stradal și intenția de a extinde sistemul pe teritoriul satului - Existența rețelelor de cablu TV și internet și fibră optică în localitate - Racordarea la rețeaua de apeduct - Existența rețelelor de distribuție a gazelor Existența drumului republican M5, care asigură conexiunea cu municipiile Bălți și Chișinău și a drumurilor locale - Rețea de drumuri locale construite reabilite / restul fiind în curs de execuție 	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea insuficientă a infrastructurii sociale (aria de acoperire a apeductului, iluminatului stradal, canalizare șa) • Deversarea apelor reziduale menajere în locuri neamenajate, fapt ce duce la poluarea apelor (de suprafață și subterane) și solului • Starea precară a unor porțiuni de drum în mai multe regiuni din sat • Lipsa mijloacelor de transport adecvate și a căilor speciale de acces pentru persoanele cu handicap, în instituțiile social-culturale • Asigurarea ineficientă cu agent termic a unor edificii social-administrative
<u>OPORTUNITĂȚI</u>	<u>AMENINȚĂRI</u>
<ul style="list-style-type: none"> - Atragerea investițiilor externe Existența unor programe cu finanțare nerambursabilă pentru reabilitarea termică - Renovarea drumurilor locale și amenajarea canalelor de scurgere a apelor pluviale - Extinderea rețelelor de utilități publice în tot satul - Ridicarea nivelului de trai al populației prin aducerea la un nou nivel a calității întregii infrastructuri sociale - Identificarea posibilităților de contactare a tuturor consumatorilor casnici la sistemul de apeduct și canalizare 	<ul style="list-style-type: none"> • Cadrul legislativ instabil • Costuri ridicate pentru conformarea la standardele europene de calitate • Incapacitatea financiară a locuitorilor satului de a acoperi desinestătător costurile de racordare la rețelele de apeduct, canalizare, gazificare ș.a.

2.3. Capacitatea instituțională

Primăria satului Rădeni rl Călărași dispune de propriul sediu . Starea tehnică a clădirii este satisfăcătoare. Sediul este conectat la electricitate și telecomunicații, apeduct. Încălzirea clădirii Primăriei este asigurată la moment prin intermediul agentului termic pe bază de biomasă/lemne/cărbune.

Aparatul primăriei poate fi calificat drept competent cu o bogată experiență în domeniu. Din componența aparatul primăriei fac parte: primarul, secretarul consiliului local, inginerul cadastral, contabil-șef ,contabil, perceptorul fiscal, asistent social, polițist de

sector. Toți specialiștii dispun de un stagiu de muncă de minim 5, respectiv 35 ani. Consiliul sătesc este alcătuit din 9 consilieri. Activitatea aparatului Primăriei este foarte bine concepută. Regulat se desfășoară ședințe de lucru ale aparatului Primăriei, unde se discută despre toate problemele satului și se precaută soluțiile de a le rezolva.

Satul Rădeni este deschis către public, este prezentat activ în cadrul trusturilor media, posturilor de televiziune, presă, fapt ce sporește notorietatea locală.

În condițiile actuale, când se necesită, în mod prioritar, atragerea surselor financiare externe pentru demararea proiectelor de importanță majoră pentru sat, funcționarii primăriei/consilierii urmează a fi instruiți în domeniul atragerii fondurilor externe/investițiilor, Managementului proiectelor. Primăria împreună cu consiliul sătesc și agenții economici din teritoriu depun eforturi pentru a atrage mai multe investiții din exterior, prin colaborare strânsă cu Consiliul Raional Călărași.

Securitatea cetățenilor în cadrul localității este asigurată de șeful sectorului de poliție Onișcani al inspectoratului de poliție Călărași. Sediul poliției locale se află în incinta Primăriei. Starea criminogenă în cadrul satului Rădeni este satisfăcătoare.

În satul Rădeni este amplasat Oficiul Poștal. Starea oficiului este bună, și este dotat cu utilități sociale, precum electricitatea, telecomunicații, este conectat la internet. Încălzirea Oficiului Poștal este asigurată prin intermediul sistemului centralizat al primăriei.

Satul Rădeni nu dispune de surse media proprii. Populația satului preponderent se informează de pe panourile informative instalate în incinta și în fața primăriei, prin locuri vizibile precum și în locuri special amenajate din perimetrul satului. Cetățenii mai sunt informați prin intermediul presei republicane, TV, posturile de radio regionale și republicane, anunțuri și avize informative. Satul dispune de o pagină oficială <http://radenicalarasi.sat.md> dar și câteva pagini pe rețelele de socializare, <https://www.facebook.com/primăria.radeni>, care conțin informații relevante activității Primăriei și vieții localității.

Analiza SWOT

<u>PUNCTE TARI</u>	<u>PUNCTE SLABE</u>
<ul style="list-style-type: none"> - Aparatul primăriei este calificat, cu o bogată experiență în domeniu - Activitatea aparatului Primăriei este bine concepută și organizată, - APL dispune de calculatoare conectate la Internet satul are o pagină proprie <p>Membrii APL dețin abilități și experiență în domeniul dezvoltării proiectelor</p> <p>Adunările cu localnicii sunt petrecute frecvent, în funcție de necesitate</p> <p>În viziunea sătenilor, dinamica din ultimii 10 ani este pozitivă în soluționarea problemelor cu care se confruntă localitatea</p> <p>Localnicii sunt gata să se implice în suportul administrației publice locale în procesul de implementare a proiectelor Securitatea cetățenilor este asigurată de către sectorul de poliție</p>	<p>Nivel scăzut de implicare și informare a cetățenilor cu privire la problemele localității și în procesul de luare a deciziilor</p> <p>Societatea civilă este insuficient implicată în activitățile de ordin social a localității</p>
<u>OPORTUNITĂȚI</u>	<u>AMENINȚĂRI</u>
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Atragerea investițiilor externe ☐ Implicarea mai activă a tineretului în dezvoltarea Comunei ☐ Actualizarea informativă a paginii electronice a comunei ☐ Suplinirea paginilor de pe rețelele de socializare cu informații irelevante activității APL ☐ Stabilirea unor contacte durabile și colaborarea cu localități din țările vecine în vederea soluționării unor probleme comune (proiecte, măsuri culturale, schimb de experiență) ☐ Promovarea unei imagini pozitive a Comunei ☐ Participarea membrilor APL în cadrul proiectelor internaționale, cursuri de perfecționare ☐ Gestionarea eficientă a bugetului local ☐ Optimizarea activității APL 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Lipsa resurselor financiare la nivel local, insuficiente pentru sprijinirea și/sau promovarea unor investiții majore ☐ Instabilitate legislativă ☐ Salarizare nemotivantă a persoanelor cu studii superioare și de specialitate, care activează în domeniul administrării publice; ☐ Lipsa ONG care s-ar implica în soluționarea problemelor Comunei

Sectorul asociativ: În satul Rădeni nu există organizații obștești, orientate pe susținerea și promovarea activităților sociale și economice a populației.

Pe parcurs se va impune deschiderea unor organizații în așa domenii ca: mediu, salubritate, protecție socială și juridică, etc .

Portofoliul de proiecte realizate: Pe parcursul anilor 2018 - 2023 în cadrul satului Rădeni, r-nul Călărași au fost demarate și finisate în termen mai multe proiecte:

Nr. d/o	Denumirea proiectului	Perioada implimentării	Costul total/ mii lei	Sursa de finanțare
01	Construcția Centralei termo-electrice pe biomasă	aprilie 2018	747,6	PNUD
02	Construcția drumului	iunie 2018	224,7	Buget local
03	Construcția drumului	iunie 2019	218,9	Buget local
04	Reparația capitală a Gimnaziului	noiembrie 2019	153,5	Bugetul Consiliului raional
05	Construcția drumului cu beton asfaltic	noiembrie 2019	1002,9	Bugetul de stat/ Drumuri bune
06	Reparația drumurilor	noiembrie 2020	953,2	Bugetul de stat
07	Reparația curentă în IET “Garofița”	Decembrie 2020	83,8	Bugetul sătesc
08	Modernizarea iluminatului stradal	februarie 2020	140,0	Bugetul Consiliului raional
09	Modernizarea iluminatului stradal	mai 2022	369,3	Bugetul sătesc/ Bugetul Consiliului raional
10	Construcția drumului cu beton asfaltic	mai-iunie 2022	569,3	Bugetul sătesc/ Bugetul Consiliului raional
11	Schimbarea pompei la fântâna arteziană	Iunie 2023	102,6	Bugetul raional
11	Reparația curentă a Casei de cultură/procurarea istrumentelor musicale, costumelr naționale	august 2023	394,6	Sat European “Expres” / bugetul sătesc

2.4. Economia locală

Economia locală este reprezentată de 19 agenți economici și 4 gospodării țărănești, Conform datelor Biroului de statistică activitățile economice nelicențiate sunt orientate

În special pe activități de comerț, cultivarea legumelor și a cerealelor, creșterea animalelor (vezi tabelul de mai jos).

Nr. d/o	Denumirea agentului	Data înregistrării	Statut
01	ÎM Gospodăria Comunală Rădeni	13.05.2014	activă
02	<u>II CASIAN OLGA</u>	02.05.2002	activă
03	<u>II CRISTINA-JARDAN</u>	03.04.1995	activă
04	<u>SRL TRICORD-LUX</u>	07.09.2000	activă
05	<u>SC RINDORLUX SRL</u>	09.01.2007	activă
06	<u>II JARDAN ION</u>	11.03.2013	activă
07	<u>SRL OLCASPRIM</u>	16.12.2011	activă
08	<u>SRL LOBODA-CONS</u>	10.12.2010	activă
09	<u>II SCURTU CONSTANTIN</u>	11.04.2005	activă
10	<u>SC MICOLA-COM SRL</u>	01.09.2003	activă
11	<u>SRL FISH-COMPLEX</u>	12.02.2015	activă
12	<u>II VAMES ELENA</u>	04.11.2009	activă
13	II BUDAC MIHAIL	19.07.2007	activă
14	<u>II SAJIN MIHAIL</u>	18.07.2002	activă
15	<u>II DAVID</u>	08.10.1997	activă
16	<u>II GIOCEL-ROSCA</u>	13.09.1995	activă
17	<u>II MARGARITAR-JARDAN</u>	08.02.1995	activă
18	<u>II ANDRIES-ANDREI</u>	13.09.1994	activă
19	SRL AGRICOL SERVICE GRUP	10.02.2022	activă

Domeniul agricol este un domeniu prioritar în satul Rădeni, deși nu există producători agricoli mari.

Deși în general sectorul agricol este caracterizat printr-o rentabilitate scăzută, determinată în primul rând de poziția dominantă a culturilor cu valoare redusă în producția agricolă în detrimentul culturilor cu valoare înaltă, în satul Rădeni se realizează diversificarea prin extinderea suprafețelor ocupate de vii, prin cultivarea legumelor. În continuare majoritatea terenurilor sunt acoperite de culturi cu valoare scăzut

(cum ar fi cereale, și culturi furajere), în timp ce livezile ocupă doar o mică parte din suprafața totală a terenurilor agricole. Fiecărui locuitor al satului îi revin în medie doar 0,46 ha de teren arabil.

Efectiv	Nr. capete
Bovine	28
Porcine	55
Caprine	132
Oviine	178
Cabaline (cai, măgari, etc.)	36
Păsări de toate speciile	3520

În cadrul localității lipsesc fermele, abator, frigider, moară , piață agricolă, etc.

Structura ramurală a agenților economici este diversificată, fiind încadrată mai mult în activitățile comerciale și agricultură, deși un număr considerabil de persoane merg la muncă peste în alte localități sau chiar majoritatea peste hotarele republicii.

Localnicii dispun de servicii precum:OMF,Biblioteca publică,Case de cultură, Oficiul poștal, magazine etc.

Economia locală oferă perspective reale pentru deschiderea întreprinderilor mici și mijlocii în domeniile de prelucrare, producere și comerciale. Garant al succesului este potențialul uman, infrastructura rutieră favorabilă, apropierea de centrul raional și capitală ș.a.

Un compartiment aparte la capitolul perspective revine proiectelor de implementare a parteneriatelor publice private.

Satul Rădeni cu o populație relativ stabilă, dispune și de un însemnat potențial turistic, fiind situat într-un cadru natural deosebit.

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Așezarea geografică favorabilă dezvoltării agriculturii și turismului • Infrastructura de acces favorabilă pentru dezvoltarea mediului economic • Disponibilitatea resurselor umane • Costul relativ scăzut al forței de muncă • Terenuri agricole cu o bonitate mediu a solului, cu potențial existent pentru obținerea de produse agricole ecologice • Terenuri agricole preponderent consolidate • Prezența agenților economici (magazine, sere, magazine etc.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Potențialul economic al satului este slab valorificat în comparație cu posibilitățile de dezvoltare • Slaba valorificare a resurselor naturale și a materiilor prime din mediul rural • Lipsa specialiștilor calificați; • Resurse financiare la nivel local, insuficiente pentru susținerea /promovarea unor investiții; • Slaba implementare a sistemului de asigurare a calității producției agricole conform normelor europene

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Valorificarea potențialului legat de așezarea geografică a satului • Atragerea investițiilor externe • Stimularea antreprenorilor locali și potențiali (sectorul agricol: frigidere industriale, linii de sortare și ambalare, prestări servicii populației, industria de producere și prelucrătoare) • Stimularea producătorilor locali prin aplicarea tehnicilor și tehnologiilor moderne • Încurajarea și dezvoltarea parteneriatelor de tip public-privat; • Atragerea turiștilor prin deschiderea zonelor de agreement; • Investiții directe în festivaluri, piețe tradiționale și alte manifestări tradiționale locale; • Existența în centrul raional al organizațiilor care oferă consultanță în sfera businessului. 	<ul style="list-style-type: none"> • Insuficientă informare și educare a populației pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii, protecția mediului; • Nivelul scăzut al veniturilor majorității populației; • Capacitatea scăzută de atragere de investiții ; • Nivelul scăzut de receptivitate a populației locale la programele de finanțare; • Autoritățile locale dispun de atribuții și pârghii extrem de reduse pentru susținerea financiară a micului business; • Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă; • Scăderea volumului transferurilor făcute de persoanele plecate la muncă peste hotarele țării; • Rata ridicată a dobânzii la credite; • Instabilitatea cadrului legislativ național ; • Lipsa subvenționării principalelor ramuri ale economiei din partea statului ; • Migrarea populației apte de muncă;

2.5. Edificii sociale

2.5.1. Educație

Pe teritoriul localității activează : Instituția preșcolară “Garofița” și Gimnaziul “Pavel Tihon”

Starea tehnică a instituțiilor educaționale este satisfăcătoare, fiind efectuate în ultimii ani numai lucrări de reparații/renovare. Regimul de lucru în instituțiile educaționale este de 5 zile în săptămână.

Gimnaziul Rădeni dispune de un sediu aparte, cu un nivel , edificat în 1968, prevăzut cu 260 locuri. La momentul actual în instituții își fac studiile 102 elevi. În instruirea educațională a elevilor activează un total de 14 cadre didactice și 8 lucrători ai personalului tehnic.

Gimnaziul Rădeni dispune de săli de clasă spațioase, bine amenajate, sală de sport, teren sportiv, sală de festivități, cantină. Clădirea Gimnaziului este conectate la apeduct. Canalizare /hazna. Agentul termic este furnizat în perioada rece a anului de la cazangerie combustibil solid.

La instituția de învățământ au fost petrecute lucrări de reparație. Au fost realizate lucrări de reparația capital a cantinei, reconstrucția sistemului energetic.

În continuare este necesară reconstrucția rețelei termice de la cazan până-n interiorul instituției capitală a pereților, este necesar construcția sistemului de canalizare .

Pentru a asigura un învățământ modern este nevoie de perfecționarea continuă a cadrelor didactice înnoirea continuă a materialelor didactice și dotarea cu mijloace TICe, modernizarea tehnică a sălilor de studii, precum și dezvoltarea sistemului social de atragere în sat a cadrelor didactice tinere.

În satul Rădeni activează IET “Garofița” (anul construcției 1980) este frecventată de 180 copii, la moment fregventează instituția 43 copii . Copiii sunt educați și îngrijiți de 3 educatori și 12

lucrători auxiliari, directorul grădiniței, lucrătorul muzical /cumul/ și sora medical/loc vacant/.

Starea tehnică a edificiului este satisfăcătoare, și necesită lucrări de reparații capitale, în special a exteriorul. Trebuie renovată rețeaua electrică în toată instituția, construcția sistemului de canalizare. Edificiul este electrificat, conectat la apeduct, la rețelele de telecomunicații și dispune de pavilioane de joacă, cantină și depozit. Agentul termic este furnizat în perioada rece a anului de cazangerie pe gaz natural, iar canalizare/hazna. Copiii mănâncă la grădiniță după sistemul de alimentație catering. Bucatele sunt preparate în bucătăria dotate conform normelor sanitare, iar meniul zilnic include doar produse sănătoase pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor. Sala festivă și sala sportivă sunt în același spațiu, astfel pentru activitățile de educație fizică ar fi nevoie de a identifica un alt spațiu pentru a transfera sala sportivă și a o dota cu inventar sportiv. Este necesară reparația blocurilor sanitare din grupe. Este nevoie de amenajarea teritoriului.

Este nevoie de reînnoirea mobilierului, schimbarea covorașelor pe holuri, trebuie reparată intrarea în grădinița (repararea scărilor de pe teritoriu).

Este nevoie încă de un pavilion pentru joacă și attribute de joc (tobogane, ș.a.), Este necesară procurarea unor noi seturi de jucării și accesorii auxiliare, amenajarea pavilioanelor, dotarea cu

echipamente pentru joacă, cât și ridicarea continuă a nivelului de calificare a educatorilor și a personalului auxiliar.

2.5.2. Sănătate, asistență socială

Domeniul medical al localității este reprezentat prin OMF, aflate în subordinea Centrului de sănătate Onișcani. Instituția medicală dispune de edificii separate, recent renovate și dispune de un nivel mediu de asigurare cu aparataj și utilaj medical. Instituția este electrificată, conectate la rețelele de telecomunicații, inclusiv la rețelele de utilități sociale, precum și la apeduct. Agentul termic este furnizat prin intermediul sobei.

Asistența medicală este asigurată de 1 medic de familie, 2 asistenți medicali și o unitate de personal de deservire. Pentru viitor se impune modernizarea serviciilor oferite și recalificarea continuă a personalului medical.

La OMF se prestează următoarele servicii: administrarea medicamentelor intramusculare și intravenoase, acordarea serviciilor medicale în caz de urgență, iar dotarea CS cu unitate de transport permite colectarea probelor biologice la locul de trai al pacientului dar și deplasarea medicilor de familie în teritoriu pentru deservirea populației. În perspectivă se impune lărgirea spectrului de servicii medicale prestate locuitorilor. Principala problemă este lipsa personalului calificat.

În cadrul primăriei își desfășoară activitatea 1 asistent social angajat de DASPF Călărași, care împreună cu cei lucrătorul social care deservește grupa de persoane socialmente vulnerabile, preponderent singuratic, care necesită deservire la domiciliu. Persoanele date prestează servicii specializate persoanelor și familiilor care sunt beneficiari de

asistență socială și duc evidența lor. Persoanelor socialmente vulnerabile li se acordă ajutoar social, precum sunt: alocații de șomaj, indemnizații pentru motive de sănătate, compensații pentru perioada de iarnă, indemnizații de îngrijire a copiilor. De alocații speciale de stat (asistență socială, ajutoare financiare și materiale,etc.) beneficiază 52 de persoane.

Satul Rădeni nu dispune de un Centru de susținere a familiilor social vulnerabile.

2.5.3. Sport

Potențialul sportiv al satului este valorificat pe măsură. În temei tânăra generație, iubește și practică sportul, iar competițiile sportive, meciurile de fotbal, volei, trânta sunt nelipsite din activitățile localității. În ceea ce privește domeniul sportiv, localitatea dispune de 2 stadioane, aflate în stare satisfacatoare. Ambele nu sunt dotate cu echipament sportiv

Tradițional la sărbători se desfășoară diferite activități sportive.

Pentru următorii ani se planifică diversificarea activităților sportive și petrecerea mai multor competiții locale .

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> - În localitate există Gimnazii și grădiniță de copii Instituțiile de învățământ sunt asigurate cu toate comunicațiile necesare Existența unor spații de agrement pentru copii - Prezența cadrelor didactice cu experiență - în localitate există oficiu poștal, - Locuitorii beneficiază de servicii medicale de la OMF, care au fost renovate, dispun de personal medical calificat, este dotat la nivel mediu cu aparataj tehnic Educația medicală la nivel - Grupele de persoane social-vulnerabile sunt sub supravegherea asistentului social Satul dispune de terenuri sportive, sală de sport la Gimnaziu, și este reprezentat prin echipa de fotbal și volei. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Baza tehnico-materială a instituțiilor de învățământ preșcolar și liceal insuficient ☐ extinsă Comuna nu dispune de un Centru comunitar de asistență socială pentru persoanele în etate sau cu probleme de ordin social ☐ Dotarea insuficientă a centrului de sănătate Fonduri insuficiente destinate asistenței medicale și sociale ☐ Domeniul sportiv în cadrul Comunei cu rezerve de diversificare ☐ O parte a populației active a migrat în străinătate, copiii acestor persoane fiind lăsați în grija bunicilor sau rudelor ☐ Inexistența dispensarului veterinar;

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Lărgirea gamei de servicii medicale prestate ☐ Implementarea unor programe complexe de monitorizare a stării de sănătate a localnicilor ☐ Suplinirea personalului medical rezident și permanent ☐ Deschiderea unui centru social comunitar ☐ Implementarea unor programe consistente de asistență socială ☐ Crearea unui ONG axat pe probleme sociale, problemele tineretului 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Scăderea interesului față de efectuarea studiilor în localitate ☐ Neglijarea tradițiilor locale, odată cu trecerea timpului ☐ Dificultăți în susținerea financiară a proiectelor de investiții cu caracter social ☐ Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor sociale ☐ Nereceptivitatea față de posibilitatea efectuării unor lucrări concrete în teritoriu prin intermediul granturilor străine și accesării fondurilor europene ☐ Nu există persoane care să reprezinte interesele comunității în mod organizat și pe o perioadă lungă de timp ☐ Reducerea ponderii populației active și îmbătrânirea acesteia

2.5.4. Cultură și turism

Patrimoniul cultural al localității, constituie una din cele mai reprezentative file din moștenirea valorică a localității, menită să conserveze tradițiile și datinile băștinașe, care urmează a fi transmise generațiilor următoare.

În sat există Casea de cultură, care este centrul vieții culturale din sat.

Casele de Cultură pot găzdui până la 200 de persoane. Edificiul este conectat la apeduct, a fost schimbat acoperișul, stare tehnică bună/interior/, însă exteriorul are nevoie de reparație capitală și de amenajarea teritoriului adiacent cu reabilitarea pavajului, fațadei.

În cadrul Casei de cultură activează ansamblul-model "Rădenenii"/atestat în anul 202, cercuri de creație/dans copii și vocal/. Tot aici este în proces de creare Muzeul satului, unde se acumulează lucruri vechi. Pentru o funcționare efektivă este necesară asigurarea unei încălziri eficiente, care la moment se realizează cu ajutorul reșoului.

Satul nu dispune de un edificiu de agrement pentru tineret.

Colectivele artistice sunt antrenate în adunarea, valorificarea și promovarea folclorului local. Din păcate în Casele de cultură nu activează cercuri de creație. Pe viitor ar fi binevenită diversificarea activităților artistice, crearea cercurilor tematice, activităților extracurriculare și promovarea meșteșugurilor și tradițiilor locale și naționale.

Conform planului de lucru și Calendarul petrecerii măsurilor culturale, locuitorii comunei participă la toate sărbătorile Naționale și religioase: concerte tematice; șezători,

sărbători în cadrul satului, măsuri culturale de suflet, participă la festivalurile r-nale și după posibilități republicane; etc...

În scopul utilizării potențialului educativ al datinilor și obiceiurilor populare, conducerea localității insistă la organizarea a diferitor activități, cum ar fi șezători, serate în memoria scriitorilor și poezilor, seminare pentru profesori, educatori, cu diferite genericiuri, pentru calificarea cadrelor implicate în educație.

În satul Rădeni, activează cu succes în incinta Centrului comunitar Biblioteca publică, încăperea este în stare satisfacatoare/necesită reparație curentă/ dispune de conectare la telecomunicații și internet.

Datorită participării în proiecte precum Novateca, biblioteca a fost dotată cu tehnică de calcul (calculatoare, xerox). În Biblioteca ublică regulat în afară de serviciul de bază se desfășoară diverse activități cu caracter cultural și educativ. La fel este necesară suplینirea fondului de carte. Zilnic biblioteca este frecventată de locuitori și elevii de la Gimnaziu, persoane care nu au conectare la internet.

Pe teritoriul satului există mai multe monumente. În Registrul monumentelor ocrotite de stat sunt incluse: Biserica „Adormirea Maicii Domnului” și Monumentul comemorativ în cinstea eroilor din cel de al II război mondial în memoria consătenilor căzuți în anii 1941-1945.

În afară de aceste Monumentul comemorativ pentru cei care au fost deportați în Siberia, monumentul ostașului căzut în luptele din Afganistan Tihon Pavel/.

Premize pentru dezvoltarea turismului este cadrul natural valoros, tradiții locale păstrate și o bucătărie locală locală, etc.

Satul Rădeni și-a păstrat tradițiile și obiceiurile străbunilor. Astfel că un posibil turist interes de focul din vatră, colacii împlețiți și pâinea coaptă după vechile tradiții, gustarea dar mai întâi participarea la împletirea sarmalelor, de țesutul covoarelor tradiționale, ori participarea la culesul roadelor în toiul toamnei, încă se mai poate bucura de o atmosferă patriarhală la care contribuie, ce-i drept, mai mult bătrânii.

Mediul rural constituie o sursă importantă pentru prestarea serviciilor de cazare tradițională de tip rural, pentru oferirea unor posibilități vizitatorilor de a se încadra în activitățile și preocupările rurale, pentru familiarizarea cu folclorul, distracțiile și tradițiile locale, pentru prezentarea meșteșugurilor cu posibilitatea de participare la procesul de lucru al acestuia.

Resurse turistice naturale se caracterizează printr-un peisaj specific zonei Codrilor din zona Ichel, o vegetație preponderent silvică cu păduri de foioase și subarborescent, care oferă un peisaj deosebit de frumos în îmbinare cu frumusețea câmpurilor și pășunilor.

Elementele meteorologice din această regiune permit practicarea turismului pe parcursul întregului an.

Resursele turistice antropice sunt reprezentate de: Biserica “Adormirea Maicii Domnului”, Monumentele, Casa de Cultură, colectivul folkloric-model, biblioteca publică și casele tradiționale țărănești. Reabilitarea caselor țărănești, conservarea și restaurarea acestora va permite valorificarea lor prin diverse funcționalități: muzeu, ateliere de meșteșugărit, etc.

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • În localitate activează Casa de cultură, care se află în stare bună • Tradițiile populare bine păstrate • Existența colectivului artistic/model: • Interes pentru turism ca potențial pentru afaceri și pentru crearea de noi locuri de muncă • Existența unei bucătării locale specifice • Existența manifestărilor cu valoare folclorică; • Pe parcursul anului se desfășoară activități activități etnoculturale, sportive și de agrement • Monumente de importanță locală • În localitate există Biserica creștin- ortodoxă, • Cimitirele locale sunt îngrădite și dispun de drum de acces • Satul dispune de Bibliotecă publică modernă • Așezarea geografică este favorabilă dezvoltării turismului rural și de transit. 	<ul style="list-style-type: none"> • Potențialul cultural-turistic al satului este slab valorificat, comparativ cu potențialul existent • Satul nu dispune de centru pentru copii și tineret • Lipsa unei strategii de dezvoltare a turismului local • Lipsa unui Muzeu al satului
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea surselor alternative de susținere financiară a activității colectivelor folclorice • Dezvoltarea și stimularea activității echipelor sportive locale existente și înființarea a noi echipe • Valorificarea potențialului local (turistic, cultural, istoric, natural) • Existența potențialului de dezvoltare a agroturismului. 	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastructura de transport slab dezvoltată și nemodernizată poate avea ca efect ocolirea zonei turistice a satului; • Resurse financiare insuficiente pentru contribuțiile proprii la proiectele finanțate, în special în mediul rural.

2.6. Mediu ambiant

Din punct de vedere geografic raionul Călărași este situat în partea centrală a Republicii Moldova, așezat la o distanță de 91 km de capitala țării mun. Chișinău.

După structura geomorfologică, relieful terenurilor satului aparține Colinei de Centru al Republicii Moldovei în zona Codrilor, care reprezintă o câmpie deluroasă combinație de cumpene înguste în formă de creastă cu văi adânci și largi, cu o înclinație general din Nord-Vest spre Sud-Est fiind puțin influențată de procese exogene/ alunecări de teren

și eroziuni/partea de nord-est, reprezintă o, versanții cărora sunt fragmentați de depresiuni numite hârtoape. Relieful, ca factor principal de formare a solului, are un rol deosebit. El influențează asupra repartizării energiei solare, curenților de aer, regimul de apă, repartizarea precipitațiilor atmosferice și altele.

Relieful localității este predominant de altitudini înalte (50-150 m), cu perimetrul de 8,47 km, altitudinea medie este de 106 metri față de nivelul mării, cu o bonitate a solurilor (65p%) de nivel mediu național.

Condițiile geomorfologice în principiu influențează pozitiv pentru dezvoltarea diferitor ramuri în agricultură.

Capitalul natural. Fondul forestier, flora și fauna. Suprafețele totale ale fondului forestier ale satului reprezintă 642 ha, gestionate Gospodăria silvică Hârjauca, dintre care 74,5 ha sunt gestionate de APL Rădeni. Diversitatea florei și faunei este tipică pentru regiune Codrului prezentată de vegetație de luncă și de silvostepă, precum și de pădurile de fag, carpen, frasin, ulm și în special stejarul care sunt principalii formatori ai pădurilor din raionul Călărași iar în fâșiile forestiere sunt prezente: cornul, păducelul, măcieșul etc. Fauna este sărăcită numeric desi este diversă: vulpea, jderul de pădure, iepurele, veverița, mierla, proumbelul de pădure, gaița, vulturul, cinteza. Distribuția speciilor de plante și animale este puternic influențată de faptul că sectoarele cu vegetație nealterată de activitățile agricole sunt foarte limitate, lipsind condiții adecvate pentru dezvoltarea și răspândirea acestora.

Apele de suprafață și apele subterane. Satul Rădeni este străbătut de apele r. Cula, afluent r. Răut și la sud străbătut de r. Ichel Fondul apelor este reprezentat și de 4 bazine acvatic. Fondul apelor ocupă o suprafață de 68 ha, dintre care 39,0 ha sunt gestionate de APL.

În prezent apele subterane se află la o adâncime de 80-120 m. Conform analizei apele subterane din localitate sunt posibile folosirii ca potabile în condiții casnice

Sursele de apă potabilă. Localitatea își îndeplinează necesitățile în apă potabilă prin intermediul apeductului, la care sunt conectate peste 429 de gospodării. Rețelele sunt noi. Suplimentar, ca surse de apă potabilă sunt cele 2 fântâni arteziene și cele 45 fântâni de mina din 135 existente pe teritoriul satului.

Clima și aerul. Raionul Călărași se caracterizează printr-o climă temperată continentală, cu iarna blândă și scurtă (temperaturile medii a lunii ianuarie: -3 – 5⁰ C), vara caldă și lungă (temperaturile medii a lunii iulie +20 + 22⁰ C) cu o cantitate relativ mică de precipitații.

În funcție de latitudine, altitudine și particularitățile orografice pe teritoriul raionului se delimitează trei zone climaterice, în care temperaturile medii în fiecare zonă variază cu 2-3 grade. Temperatura medie a anului este de 8,6 – 9,2⁰C. Minimum absolut de temperatură constituie -39 -40⁰ C, maximum absolut variază între +33 +36⁰ C.

Primele înghețuri apar în octombrie, ultimele primăvara la sfârșitul lui aprilie.

Durata perioadei de temperatură fără ger este de 165 – 180 zile, pe sol 145 – 150 zile. Suma temperaturilor mai mari de 100 C în perioada activă de vegetație a plantelor este de 27500 – 285000 C. Perioada de vegetație este de 210 zile.

Acoperirea solului cu zăpadă se petrece în anii geroși, atinge o înălțime de 15 – 25 cm. În perioada anului predomină curenții de aer nord-vest și nordice.

Cantitatea anuală de precipitații atmosferice variază anual în limitele a 450 – 550 mm. Din suma anuală de precipitații aproximativ 65 – 70 % cad în perioada caldă a anului (aprilie – noiembrie) și numai 30% în perioada rece (decembrie – martie) sub formă de zăpadă și lapoviță. Prima zăpadă apare la sfârșitul lunii noiembrie, începutul lunii decembrie.

Perioada secetoasă începe în luna iulie și durează 2-3 luni. Sunt frecvente și vânturi uscate.

Coeficientul hidrotehnic variază de la 1,2 – 1,1.

Resursele agroclimaterice a teritoriului formează condiții favorabile pentru cultivarea și creșterea culturilor agricole, plantațiilor de viță de vie și livezilor.

Solurile și subsolurile. Solurile sunt principala bogăție a localității. De prelucrarea și utilizarea eficientă a acestora depinde atât economia satului, raionului, cât și cea națională. Capitalul funciar al s.Rădeni, r-nul. Călărași ocupă o suprafață de circa 2574,260 ha, dintre care 1492,0ha sunt terenuri cu destinație agricolă. Semnificativ este faptul că, calitatea solurilor din care este constituit capitalul funciar este înaltă. Circa 70% din teritoriul satului este acoperit cu cernoziomuri. Bonitatea medie a solurilor este apreciată cu 47 baluri. Analiza denotă, că majoritatea din terenurile capitalului funciar pot fi folosite în scopuri agricole oferind posibilitatea atingerii unor randamente înalte de utilizare a acestora, excepție fiind terenuri degradate. Datele analizate ne demonstrează că în s.Rădeni acest capital natural de calitate este utilizat la maximum.

Subsolul localității Rădeni dispune de resurse naturale specifice: calcaluri, lut, nisip, dar extracția acestora nu este autorizată

Starea mediului ambiant al satului este satisfăcătoare. Localitatea nu dispune de o gunoște autorizată, și nu are organizată colectarea centralizată a deșeurilor,

Din cauza inexistenței gunoștii autorizate și a sistemului de colectare a deșeurilor , în preajma satului periodic apar gunoști stihiiinice, neautorizate.

Este imperativ necesară organizarea unui management eficient al deșeurilor.

Este necesară creșterea gradului de conștientizare a populației locale despre importanța gestionării eficiente a deșeurilor, inclusiv prin reducerea volumului de deșeuri depozitate odată cu creșterea cantității materialelor reciclabile, scăderea nivelului de poluare a solului și a apelor subterane, creșterea calității vieții populației prin reducerea riscurilor de îmbolnăvire.

Este necesară construcția unor ministații de epurare a apelor reziduale. La fel este absolut necesară plantarea unei fâșii forestiere în jurul gunoștii, pentru a evita răspândirea deșeurilor de către vânt, precum și împădurirea terenurilor degradate.

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Resurse acvatice disponibile r.Cula, iazuri, izvoare, prezența unui număr mare de fântâni de tip mină (231) • Respectarea, în general, de către populație a normelor de transportare și depozitare de deșeurilor la gunoiște • Interesul sporit al APL în vederea îmbunătățirii stării mediului ambiant din localitate • Utilizarea redusă a pesticidelor • Existența apeductului • Suprafețe împădurite reduse, doar 10% 	<ul style="list-style-type: none"> • Existența gunoiștilor neautorizate • Lipsa sistemului de colectare și transportare centralizată a deșeurilor menajere • Aria redusă a sistemului de canalizare • Fântânile de mină nu sunt marcate cu plăcuțe de informare privind calitatea apei • Educația ecologică la nivel superficial • Expunerea la hazardurile naturale sezoniere, în special la secetă și inundații • Insuficienta preocupare a agenților economici în recuperarea și refolosirea ambalajelor • Solurile sunt afectate de factori de degradare precum eroziune, sărăturare;
ABILITĂȚI	OBȚIUNI
<ul style="list-style-type: none"> • Implimentarea proiectului de colectare selectivă a deșeurilor • Amenajarea și curățarea tuturor fântânilor de tip mină • Curățirea zonelor din preajma saului • Menținerea străzilor comunei într-o stare curată • Informarea populației privind necesitatea protecției mediului ambiant și utilizării raționale a resurselor naturale • Promovarea educației ecologice a tinerei generații pentru a proteja mediul și a folosi rațional resursele naturale • Creșterea interesului autorităților locale pentru promovarea de parteneriate în vederea protecției mediului; • Disponibilitatea finanțărilor proiectelor de mediu prin intermediul fondurilor europene nerambursabile. • Crearea unui ONG axat pe probleme ecologice 	<ul style="list-style-type: none"> • Impactul negativ al schimbărilor climatice asupra sectorului agricol (secete, grindină) • Dificultăți în susținerea financiară a proiectelor de investiții de mediu • Sărăcia, lipsa surselor de existență sau alte necesități vitale îi constrânge pe cetățeni să încalce legea, inclusiv la capitoul tăieri ilicite. • Costuri ridicate pentru conformarea cu standardele europene de calitate în materie de mediu • Neglijarea tradițiilor locale în domeniul protecției mediului • Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor legate de mediu

3. PROCESUL DE ELABORARE A PLANULUI STRATEGIC DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A SATULUI RĂDENI , R-NUL CĂLĂRAȘI

3.1. Inițierea procesului de planificare strategică

Satul Rădeni, r-nul Călărași , trebuie să-și însușească și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa în viitor. Lipsa unei asemenea viziuni duce la o activitate administrativă dezorganizată, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se pot consuma irațional resurse prețioase. Experiența internațională a arătat că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru încheiat și când există o coordonare la nivel strategic.

Procesul de planificare strategică are ca scop definirea reperelor strategice de dezvoltare a satului pe o perioadă de 5 ani. Etapele metodologice principale ale procesului de planificare strategică au fost următoarele: realizarea unei analize preliminare, stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a satului Rădeni r-nul Călărași, analiza sectorială a domeniilor strategice principale și articularea documentului strategic propriu-zis.

Principiile care au stat la baza procesului de planificare strategică au fost:

- ✚ implicarea comunității,
- ✚ transparența,
- ✚ obiectivitatea,
- ✚ coerența ,
- ✚ continuitatea proceselor.

Elementul-cheie în inițierea procesului de planificare strategică este identificarea resurselor locale, care pot fi văzute ca principalele oportunități de dezvoltare pe viitor a satului Rădeni.

Au fost expuse metodele de consultare a comunității: workshopuri, metoda discuției, ședință de analiză, chestionare, consultare publică, adunări pe sectoare. Membrii EP au decis să utilizeze metoda chestionarelor. Procesul de consultare a comunității, interviuarea, a durat 4 săptămâni, după care a urmat ședința de analiză și interpretare a cercetărilor efectuate.

Pentru a da rezultate, planificarea strategică trebuie însoțită de promovare la nivelul administrației publice locale a unui Management strategic integrat, la toate nivelurile, capabil să identifice și să speculeze oportunitățile apărute în beneficiul satului.

3.2. Înființarea echipei de planificare

Echipa de planificare socio-economică a satului Rădeni, r-nul Călărași fost constituită pe baza propunerilor: APL care au nominalizat persoanele investite

cu încrederea pentru a-i reprezenta și a transmite problemele pe care aceștia le resimt și doresc a fi rezolvate în vederea îmbunătățirii vieții și dezvoltării durabile a satului Rădeni, r-nul Călărași (vezi tabelul de mai jos). Membrii EP au fost selectați astfel încât

sa fie acoperite toate domeniile de cuprindere a planului strategic. La înființare EP s-a ținut cont de voința fiecărui membru propus de a se implica în procesul de planificare strategică a satului Rădeni, r-nul Călărași.

Componența echipei de planificare

Nº	Numele și prenumele	Locul de muncă	Funcția
1.	Roșca Ion	Primăria, satul Rădeni rl Călărași	Primarul satului
2.	Jardan Liuba	Primăria, satul Rădeni rl Călărași	Secretarul consiliului sătesc
3.	Pălitu Elena	Primăria, satul Rădeni rl Călărași	Contabil-șef
4.	Jardan Elena	Primăria, satul Rădeni rl Călărași	Inginer-cadastral
5.	Cigulea Vera	Gimnaziul, satul Rădeni rl Călărași	Director
6.	Stratan Parascovia	IET“Garofița”satul Rădeni rl Călărași	Director
7.	Roșca Silvia	Biblioteca, satul Rădeni rl Călărași	Bibliotecară
8.	Gori Vera	Casa de cultură, satul Rădeni rl Călărași	Director
9.	Tiulenev Ana	Primăria, satul Rădeni rl Călărași	Asistent social
10.	Morari Veronica	Primăria, Consiliul sătesc Rădeni	Consilier
11.	Stăvilă Silvia	Primăria, Consiliul sătesc Rădeni	Consilier
12.	Jardan Petru	Primăria, Consiliul sătesc Rădeni	Consilier
13.	Jeverdan Elena	Primăria, Consiliul sătesc Rădeni	Consilier
14.	Popa Mihail	Primăria, Consiliul sătesc Rădeni	Consilier
15.	Jardan Ana	Primăria, Consiliul sătesc Rădeni	Consilier
16.	Stăvilă Ion	Primăria, Consiliul sătesc Rădeni	Consilier
17.	Tihon Constantin	Primăria, Consiliul sătesc Rădeni	Consilier
18.	Jardan Pavel	Primăria, Consiliul sătesc Rădeni	Consilier
19.	Stratan Viorica	OFM, satul Rădeni rl Călărași	Medic de familie
20.	Jardan Maria	OFM, satul Rădeni rl Călărași	Asistentă medicală
21.	Turuta Anatalie	Sector nr.5 , IP Călărași	Șef de sector

3.3. Intervievarea locuitorilor

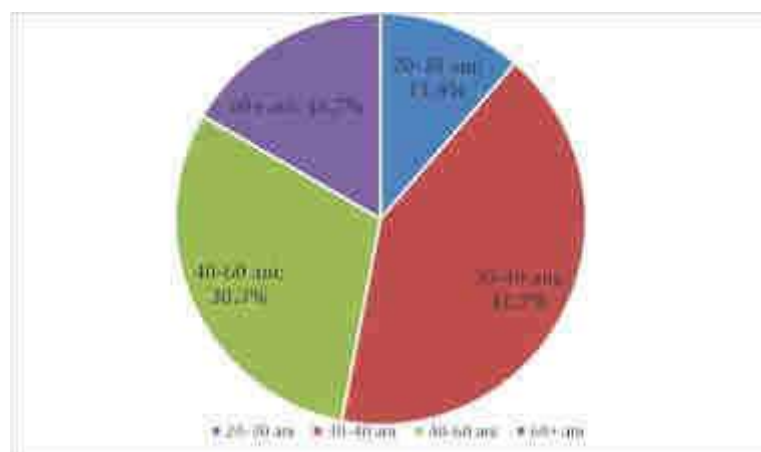
Procesul de planificare strategică a fost precedat de un sondaj sociologic de opinii, conceput și realizat de către Echipa de Planificare în colaborare cu Primăria satului Rădeni raionul Călărași

Au fost anchetate 76 persoane de diferite categorii sociale și de vârstă, inclusiv 32 bărbați și 44 femei. În baza datelor acumulate au fost stabilite problemele de ordin

economic, social și ecologic cu care se confruntă populația satului. În funcție de vârstă, structura eșantionului rezultat este prezentată de persoane cu vârsta cuprinsă între 20-30, 30-40 ani, urmată de categoriile de vârstă 40-60 ani și 60+.

În urma prelucrării datelor chestionării au rezultat următoarele concluzii:

Structura eșantionului interviuat după vârstă

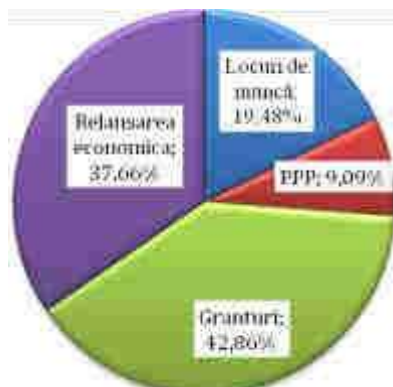
Structura eșantionului în funcție de pregătirea socială

În cadrul eșantionului sunt prezente categoriile de persoane din toate nivelele de pregătire profesională, cu o predominare a respondenților cu studii medii și studii de specialitate.

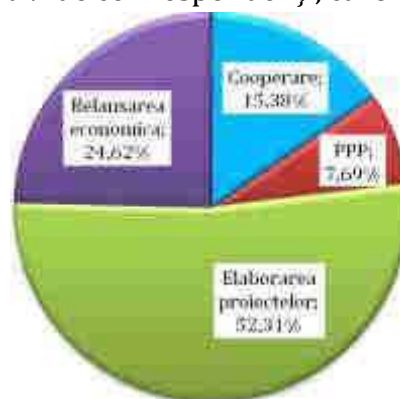
Soluția pentru atragerea fondurilor pentru APL

Se scot în evidență de către personale interviuate câteva soluții pentru accesarea granturilor, relansarea economică, cu predominarea deschiderii de noi locuri de muncă.

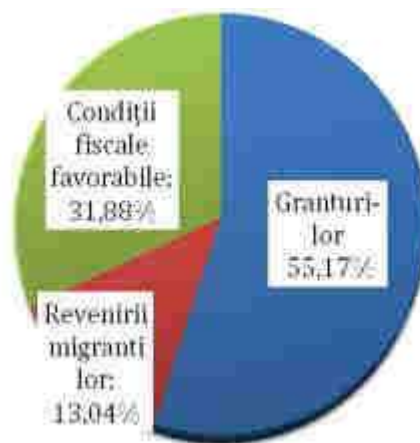
Viitorul APL-urilor

O bună parte din cei interviuați privesc cu optimism viitorul acestei echipe, prin prisma elaborării de proiecte, cooperării și relansării economice. Activitatea acestei echipe în viitorul apropiat este văzută pozitiv de cei respondenți, ca o echipă activă.

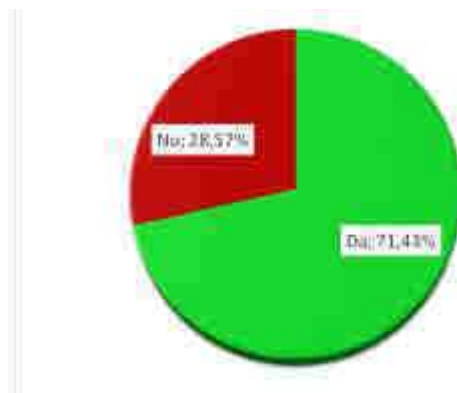
Relansarea economică a APL-urilor:

Accentul în, înviiorarea economică a APL-urilor se pune primordial pe accesarea granturilor și revenirea migranților.

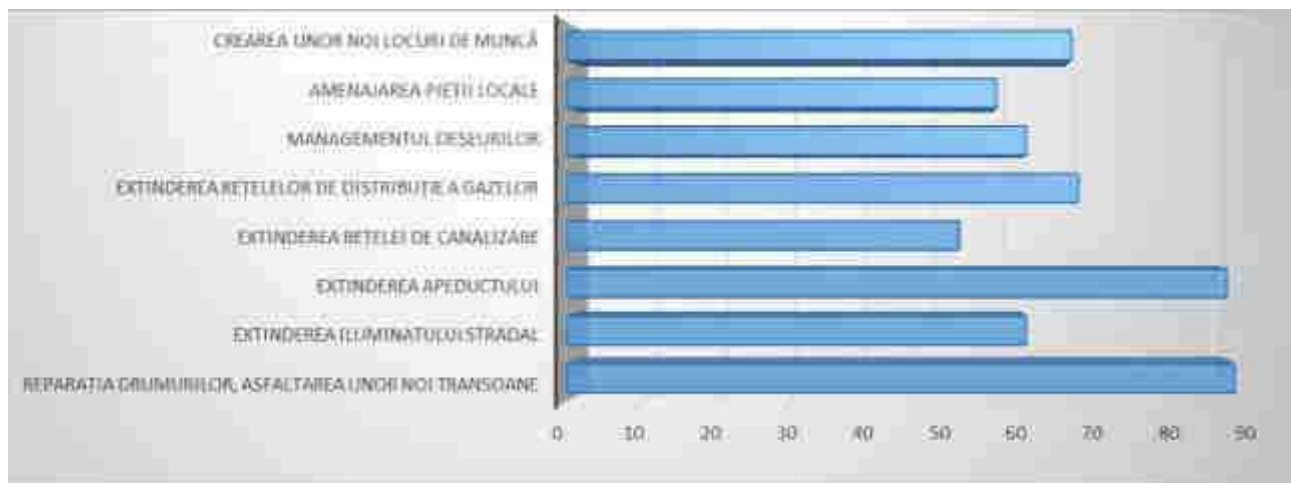
Coordonarea acțiunilor administrației satului Rădeni cu localnicii

Marea majoritate a intervievaților consideră că acțiunile administrației APL sunt coordonate în prealabil cu populația satului, fapt ce denotă existența unei coeziuni strânse în APL și comunitate.

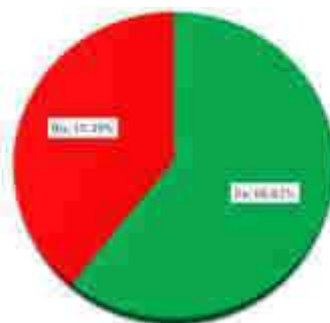
Problemele ce necesită soluționate de urgent:

Locuitorii satului Rădeni rl Călărași consideră prioritar de soluționat în cadrul localității 8 probleme, cele mai stringente fiind: extinderea și modernizarea rețelei de iluminare stradală pe întreg teritoriul satului Rădeni, reparația drumurilor, extinderea și reabilitarea sistemului centralizat de apeduct, construcția sistemului de canalizare, extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale, modernizarea sistemului de management al deșeurilor, crearea unor noi locuri de muncă, amenajarea spațiilor verzi și promovarea satului Rădeni rl Călărași ca destinație turistică etc.

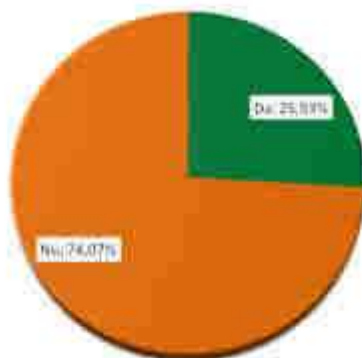

Cunoașterea planurilor de dezvoltare a localității de către localnici

Planurile de dezvoltare a localității sunt cunoscute de 60,61% din respondenți, iar cca. 1/2 din persoanele interviuate nu cunosc planurile de viitor ale APL (39,39%).

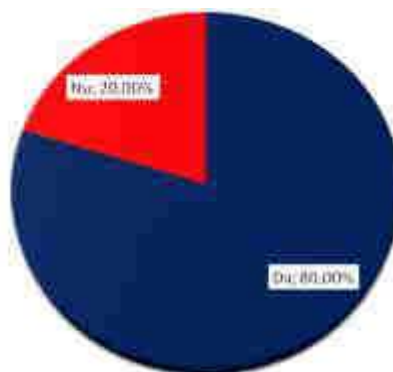

Cointeresarea locuitorilor satului în obținerea unui grant pentru lansarea în afaceri 25,93 % din persoanele intervievate își manifestă interesul în obținerea unui grant pentru lansarea în domeniul afacerilor, pe când alte 74,07 % nu sunt cointeresați să se dezvolte în domeniul dat.

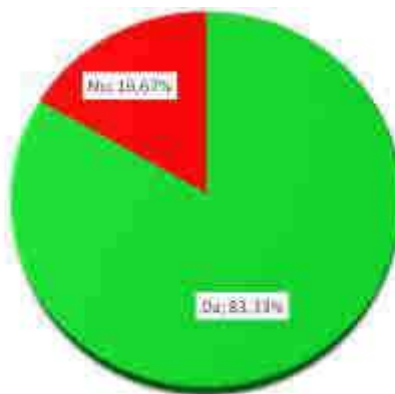
Dorința populației locale de a se implica în suportul APL pentru implementarea proiectelor

Opiniile localnicilor sunt privite pozitiv la capitolul - implicare în susținerea APL în procesul de implementare a proiectelor. Circa 80% din respondenți sunt gata să se implice în suportul administrației publice locale în procesul de implementare a proiectelor.

Dinamica soluționării problemelor în ultimii 10 ani.

În viziunea majorității din respondenți, dinamica din ultimii 10 ani este considerată ca fiind pozitivă în ceea ce privește soluționarea problemelor cu care se confruntă satul Rădeni.

3.4. Concordanța strategiilor de dezvoltare a Raionului Călărași cu cea locală

La elaborarea Planul Strategic de Dezvoltare socio-economică a satului Rădeni s-a ținut cont de prevederile din Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”, Programul de dezvoltare a Raionului Călărași 2016-2024, Programul Sectorial în Eficiența Energetică pentru Regiunea de Dezvoltare Nord, Strategia reformei cadrului de reglementare a activității de întreprinzător (2016-2024),

Programul Regional Sectorial de Management al Deșeurilor Solide pentru Regiunea de Dezvoltare Nord și alte documente de politici relevante.

APL a participat la toate întrunirile ce au vizat stabilirea priorităților, obiectivelor pe termen mediu și lung în vederea definirii planului strategic de acțiuni de dezvoltare socio-economică durabilă a raionului Călărași. Nemijlocit satul Rădeni este identificat în programele de dezvoltare ale raionului Călărași la așa compartimente precum: creșterea competitivității producției locale, diversificarea producției agricole, dezvoltarea turismului, renovarea rețelelor de drumuri locale și salubritatea teritoriului.

Avantajele concordanței Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a satului Rădeni raionul Călărași cu strategiile sus menționate se vor materializa în posibilitatea accesării mai multor surse de finanțare pentru infrastructura publică de utilități (apă potabilă, sistemul de canalizare, infrastructura drumurilor, etc.), creșterea suportului financiar din partea donatorilor externi (BERD, BL, BEI, Comisiile UE).

4. STABILIREA OBIECTIVELOR PLANULUI STRATEGIC

La stabilirea obiectivelor strategice au servit informațiile din sondajul sociologic, analiza punctelor slabe și tari, oportunităților și riscurilor mediului extern, viziunile EP și a APL asupra viitorului satului Rădeni raionul Călărași.

Obiectiv Strategic 3. Modernizarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială în satul Rădeni r-nul Călărași

Programe	Acțiuni și proiecte
<p>Dezvoltarea unui învățământ școlar și precolar competitiv</p>	3.1. Renovarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ în corespunderea particularităților de vârstă a elevilor și preșcolarilor
	3.2. Asigurarea instituțiilor de învățământ cu tehnică de calcul
	3.3. Dotarea instituțiilor de învățământ cu inventar sportiv
	3.4. Suplinirea fondului de carte a Bibliotecii publice din satul Rădeni
	3.5. Stimularea unei perfecționări continue a cadrelor didactice implicate în procesul educațional
	3.6. Susținerea socială a cadrelor didactice tinere pentru a evita exodul acestora
	3.7. Termoizolarea și reabilitarea termică a instituțiilor de învățământ
	3.8. Reparația capitală a Gimnaziului
	3.9. Amenajarea și pavarea teritoriului Gimnaziului "Pavel Tihon"
	3.10. Amenajarea și pavarea teritoriului IET "Garofița"
	3.11. Reparație capitală a Gimnaziului "Pavel Tihon"
	3.12. Schimbarea tuturor geamurilor de la IET "Garofița"
	3.13. Amenajarea grupurilor sanitare în interior la IET "Garofița"
	3.14. Reducerea consumului de agent termic prin reabilitarea termică a clădirilor publice
<p>Îmbunătățirea infrastructurii mediului școlar și preșcolar</p>	3.15. Reabilitarea sălii sportive și a sălii de festivități a IET "Garofița"
	3.16. Construcția gardului la Gimnaziul "Pavel Tihon"
	3.17. Reparația intrării la IET "Garofița" (scările și tamburul)
	3.18. Amenajarea pavilioanelor la IET "Garofița"
	3.19. Reabilitarea fațadei IET "Garofița"
	3.20. Renovarea rețelelor electrice a IET "Garofița"
	3.21. Construcția sistemului de canalizare IET "Garofița" și Gimnaziului "Pavel Tihon"
	3.22. Reabilitarea pavajului și amenajarea teritoriului IET "Garofița" și Gimnaziului
	3.23. Amenajarea blocului sanitar p/u administrație și a blocurilor sanitare din grupe la IET "Garofița"
	3.24. Dotarea instituțiilor de învățământ cu mobilier corespunzător vârstei
	3.25. Amenajarea terenului grădinițelor de copii conform cerințelor vârstei (topogane, ș.a.)
	3.26. Asigurarea OMF cu personal medical calificat
	3.27. Reparația capitală a OMF Rădeni
	3.28. Gazificarea clădirii OMF Rădeni
	3.29. Dotarea OMF Rădeni cu mobilierul și aparatajul necesar
	3.30. Lărgirea gamei de servicii medicale prestate locuitorilor satului la OMF Rădeni
	3.31. Deschiderea unei farmacie în localitate
	3.31. Elaborarea și implementarea programelor de educație sanitară pentru copii, tineri, adulți și vârstnici
3.32. Deschiderea unui Centru comunitar de asistență pentru persoanele în etate	

	3.33. Implementarea serviciilor socio- medicale și de socializare destinate persoanelor vulnerabile, persoanelor cu dizabilități și persoanelor în etate
	3.34. Acordarea suportului social și psihologic copiilor, părinții cărora sunt plecați peste hotare și a copiilor din familiile social vulnerabile
	3.35. Deschiderea unei farmaciei sociale
	3.36. Crearea unui ONG orientat pe probleme sociale

5. REALIZAREA PLANULUI STRATEGIC

5.1. Etape de implementare

Succesul realizării Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a satului Rădeni, r-nul Călărași depinde, în mare măsură, de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acestuia, de prezența unei coaliții încheiate în societate. În procesul realizării Planului Strategic de dezvoltare socio-economică vor fi implicați mai mulți actori, fiecare urmând un scop personal, îndeplinind rolul de implementator al acțiunilor planificate.

Aceștia sunt :

- 1. Administrația publică locală (Consiliul Local , Primarul, Primăria)**
- 2. Comunitatea locală - locuitorii satului și instituțiile publice locale**
- 3. Societatea civilă (ONG, femeile, tineretul, pensionarii, organizațiile profesionale și profesionale)**
- 4. Agenții economici**
- 5. Structuri externe (Consiliul Raional Călărași, Organizațiile internaționale, Guvernul).**

Implementarea Planului Strategic de Dezvoltare Socio-Economică poate fi divizată convențional în **3 etape**:

Adoptarea Planului Strategic de Dezvoltare. În cadrul acestei etape, Planul Strategic de Dezvoltare va fi supus dezbaterilor publice la Adunarea locuitorilor satului. După dezbateri, scopul căreia este ajustarea propunerilor și recomandărilor făcute, Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a satului Rădeni, r-nul Călărași va fi înaintat Consiliului sătesc spre aprobare. După aprobarea strategiei, Primăria va coordona elaborarea planurilor de acțiuni trimestriale și anuale privind realizarea strategiei în conformitate cu Planul Strategic de Acțiuni.

Implementarea Planului Strategic de dezvoltare se va efectua prin realizarea acțiunilor, activităților, măsurilor și proiectelor concrete de implementare. Pentru fiecare acțiune, proiect vor fi stabilite obiective, planul activităților necesare, perioada de desfășurare (durata), responsabilii și partenerii care vor realiza proiectul. De asemenea, vor fi identificate/concretizate și asigurate sursele de finanțare a proiectelor propuse spre implementare.

Monitorizarea Planului Strategic de dezvoltare. În perioada de implementare responsabilii de realizarea planului de acțiuni vor raporta îndeplinirea activităților, proiectelor și atingerea obiectivelor specifice. Monitorizarea proiectelor, acțiunilor și strategiilor se va efectua prin

intermediul Indicatorilor de implementare stabiliți. În cazul în care se vor identifica devieri de la Planul de acțiuni se vor iniția măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan.

5.2. Riscuri și impedimente în procesul de implementare, metode de preîntâmpinare

Realizarea cu succes a acțiunilor propuse în Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a satului Rădeni, r-nul Călărași poate fi împiedicată de prezența anumitor riscuri și impedimente de implementare. Riscurile și impedimentele aferente implementării Planului Strategic de dezvoltare pot fi divizate în două categorii: (a) interne și (b) externe.

Domeniu	Descriere
Riscuri și impedimente interne	
Managementul implementării planului strategic	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Confruntări de interese privind implementarea planului strategic ✓ Experiență insuficientă în elaborarea, promovarea și gestionarea proiectelor de dezvoltare ✓ Prevalarea intereselor personale ✓ Resurse financiare limitate ✓ Lipsa capacităților de atragere a investițiilor
Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Neconlucrarea autorităților publice locale cu sectorul de afaceri și comunitatea ✓ Indiferența și neimplicarea populației în susținerea activităților Comunei ✓ Lipsa de experiență a structurilor societății civile și neimplicarea lor în soluționarea problemelor comunității ✓ Neimplicarea partenerilor rezidenți și nerezidenți
Dezvoltarea economică	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lipsa interesului din partea comunității de afaceri în dezvoltarea bazei economice locale ✓ Dependența sectorului agrar de condițiile naturii ✓ Posibilitățile financiare reduse ale APL și a agenților economici pentru investiții ✓ Nivel jos de acumulare a impozitelor ✓ Capacitatea redusă de cumpărare a populației din sat
Social	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Resurse limitate pentru acordarea asistenței sociale ✓ Degradarea continuă a condițiilor de trai a populației ✓ Emigrarea forței de muncă ✓ Îmbătrânirea demografică ✓ Lipsa sprijinului comunității în renovarea obiectelor de infrastructură socială
Mediu	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nedorința populației de a conștientiza pericolul folosirii apei poluarea supra sănătății lor ✓ Lipsa doritorilor de a presta servicii de salubritate
Riscuri și impedimente externe	

Cadrul politico-juridic	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Instabilitatea politică ✓ Contradicția și inconsecvența legislației în vigoare
Relațiile cu partenerii Externi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lipsa conlucrării cu autoritățile publice raionale și centrale ✓ Micșorarea cuantumului transferurilor de la bugetul raional
Starea economiei	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Potențial investițional redus ✓ Inaccesibilitatea piețelor de desfacere de peste hotare ✓ Infrastructură de afaceri nedezvoltată ✓ Risc de țară

La fel au fost identificate pericolele majore ce pot sta în fața implementării activităților planificate și posibilitățile de aplanare a acestora.

Metode de preîntâmpinare a riscurilor legate de implementarea proiectelor

Riscuri	Metode de micșorare/preîntâmpinare
Indiferența membrilor comunității	<ul style="list-style-type: none"> - organizarea adunărilor generale - organizarea audierilor publice - organizarea meselor rotunde și a ședințelor tematice - prezentarea exemplurilor de succes - desfășurarea concursurilor tematice
Insuficiența resurselor financiare	<ul style="list-style-type: none"> - participare la concursuri de proiecte - inițiative ale agenților economici prin crearea și dezvoltarea parteneriatelor - crearea ONG-lor - contribuția populației - aportul donatorilor
Lipsa specialiștilor	<ul style="list-style-type: none"> - pregătirea specialiștilor - motivarea specialiștilor - colaborarea cu organizațiile specializate - colaborare cu instituțiile de învățământ - pregătirea în teritoriu
Informarea redusă a populației	<ul style="list-style-type: none"> - utilizarea mijloacelor mass-media - plasarea avizelor - organizarea adunărilor, seminarelor - publicarea buletinelor informative - plasarea informațiilor pe pagina electronică a localității - montarea panourilor de informare
Migrarea populației	<ul style="list-style-type: none"> - crearea noilor locuri de muncă - îmbunătățirea sferei sociale
Instabilitate politică	<ul style="list-style-type: none"> - informare privind programele politice - colaborare cu partidele politice - prezentarea propunerilor în cadrul întrunirilor

6. MONITORIZAREA PLANULUI STRATEGIC

6.1. Cadrul instituțional de monitorizare

Procesul de monitorizare a strategiei constă în: (a) evaluarea atingerii obiectivelor strategice și obiectivelor specifice care va fi realizată prin intermediul indicatorilor de implementare și (b) raportarea rezultatelor evaluării.

În scopul asigurării transparenței procesului de implementare, precum și a participării locuitorilor în implementarea Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a satului Rădeni, r-nul Călărași, va fi creat Comitetul sătesc, în care vor intra săteni de diferite vârste, din toate părțile satului (circa 15 gospodării). Comitetul va contribui la antrenarea cât mai activă a tuturor locuitorilor în rezolvarea obiectivelor Strategiei, cât și în procesul de luare a deciziilor privind implementarea proiectelor din cadrul Planului Strategic, astfel consolidându-se societatea civilă din sat.

Atribuțiile Comitetului Sătesc vor consta în:

- 1) Planificarea și realizarea activităților de implementare în sector a Strategiei;**
- 2) Coordonarea activităților de implementare în sector ;**
- 3) Stabilirea legăturii directe între sector și Comisia de Implementare.**

Monitorizarea implementării planului strategiei se va efectua de Comisia pentru Implementarea Planului Strategic (în continuare CIPS). CIPS va fi creată cu statut de Comisie obștească pe lângă Consiliul sătesc și Primărie în componența căreia va fi asigurată reprezentarea tuturor factorilor implicați în dezvoltarea localității, inclusiv membrii Consiliului Participativ Local:

- ✓ Consiliul sătesc (președinții comisiilor consultative de specialitate și secretarul Consiliului sătesc)
- ✓ Primărie (Primarul, specialistul în domeniul regimului funciar și contabilul șef)
- ✓ Comunitatea oamenilor de afaceri (directorii sau reprezentanții principalilor structuri economice din localitate)
- ✓ Instituțiile educaționale (directorul gimnaziului și al grădiniței de copii)
- ✓ Organizațiile non-guvernamentale (reprezentanți ai ONG-lor ce activează în localitate).

În implementarea strategiei responsabilitățile de bază ale CIPS vor fi:

- ✓ Planificarea implementării acțiunilor ;
- ✓ Elaborarea și promovarea adoptării deciziilor privind acțiunile de implementare ;
- ✓ Coordonarea activităților de implementarea acțiunilor și proiectelor de dezvoltare;
- ✓ Coordonarea activităților de atragere a surselor financiare alternative în scopul realizării problemelor identificate ;
- ✓ Monitorizarea implementării planului de acțiuni ;
- ✓ Elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către Consiliul sătesc;
- ✓ Acordarea asistenței tehnice și consultative în toate domeniile ;
- ✓ Elaborarea și dezbateră proiectelor prioritare de dezvoltare ;
- ✓ Analiza deciziilor privind diverse probleme ale localității;
- ✓ Elaborarea și inițierea modificărilor în planul strategic ;

CIPS își va desfășura activitatea în ședințe care se vor desfășura cel puțin o dată în lună.

Un rol important în procesul de implementare a Planului Strategic îl are Consiliul sătesc, care se va ocupa nemijlocit de monitorizarea și evaluarea procesului de implementare a Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a satului Rădeni, r-nul Călărași. Competențele Consiliului local se vor axa pe :

- Coordonarea activităților de antrenare a populației în acțiunile de realizare a proiectelor ;
- Promovarea dialogului permanent cu locuitorii, asigurarea transparenței în activitatea APL;
- Încurajarea Voluntarilor în diverse activități publice ;
- Stimularea și coordonarea conlucrării actorilor comunității în realizarea obiectivelor comune ale Strategiei;
- Parteneriatul cu APL, ONG, agenții economici în cea ce privește implementarea, monitorizarea și evaluarea Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a satului Rădeni, r-nul Călărași.

6.2. Raportarea și indicatorii de monitorizare

Raportarea implementării strategiei se va efectua prin elaborarea și prezentarea de către responsabilii de implementare a rapoartelor trimestriale către CIPS privind realizarea planului de acțiuni și a obiectivelor specifice. Anual CIPS va prezenta Consiliului sătesc raportul de evaluare a implementării Planului Strategic.

Evaluarea implementării Planului Strategic se va efectua prin analiza indicatorilor de performanță. Pentru fiecare acțiune planificată sunt stabiliți anumiți indicatori de implementare care vor fi monitorizați. În baza informațiilor furnizate de la responsabilii de implementare, beneficiari sau instituții specializate se vor stabili nivelul și gradul de implementare a acțiunilor și atingere a obiectivelor fixate.

Obiectiv Strategic 1. Implementare, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii publice locale

№	Program	Indicatori de monitorizare
1	Elaborarea și implementarea sistemului de măsuri pentru reabilitarea	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Program de reabilitare a drumurilor locale elaborat și aprobat ▪ Nr/km de drumuri locale renovate în <i>variantă asfaltată</i> și a celor renovate în alte variante ▪ Nr/km de drumuri cu trotuar pavat ▪ Lungimea canalelor de scurgere a apelor pluviale amenajate

	drumurilor, iluminatului stradal	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Program de iluminare stradală a drumurilor elaborat și aprobat ▪ Nr de piloni electrici noi montați ▪ Stațiile electrice de transformare din perimetrul satului Rădeni renovate ▪ Nr de piloni cu felinare economice dați în exploatare în termenii planificați ▪ Nr/km de drumuri agricole întreținute /amenajate
2	Extinderea rețelelor ingineresti de alimentare cu apă potabilă și canalizare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Program elaborat de creare a rețelei ingineresti de canalizare ▪ Implementarea și darea în exploatare în termenii planificați a rețelei ingineresti de canalizare ▪ Lungimea totală a rețelei de canalizare dată în exploatare ▪ Nr de gospodării conectate la canalizare ▪ Nr de edificii sociale conectate la canalizare ▪ Gradul de racordare la apeduct și canalizare a caselor de locuit ▪ Program elaborat de extindere a rețelei ingineresti de apeduct ▪ Program elaborat de reparație capitală a rețelei ingineresti de apeduct ▪ Implementarea și darea în exploatare în termenii planificați a rețelei extinse de apeduct ▪ Lungimea totală a rețelei de distribuție a apei ▪ Numărul de gospodării conectate la rețeaua de apeduct ▪ Volumul mediu de apă potabilă furnizată unui locuitor pe lună ▪ Nr de măsuri întreprinse în vederea construcției și eficientizării funcționării stației de tratare a apei ▪ Apa din fântânile arteziene/de tip mină îmbunătățită
3	Extinderea rețelelor ingineresti de aprovizionare cu gaze naturale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Măsuri întreprinse în vederea extindere a rețelei de gazificare a satului ▪ Nr de gospodării conectate la rețeaua de gaze naturale în urma implementării proiectului de gazificare ▪ Gradul de racordare la rețeaua de gaze naturale a caselor de locuit noi conectate la rețea ▪ Lungimea totală a rețelei de distribuție a gazelor naturale prin sat ▪ Volumul mediu lunar de gaze naturale furnizat unei gospodării
4	Asigurarea cu agent termic a edificiilor sociale, diversificarea surselor energetice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Măsurile întreprinse în vederea asigurării instituțiilor social administrative cu apă caldă ca urmare a instalării panourilor solare ▪ Nr de instituții asigurate cu apă caldă ca urmare a instalării panourilor solare ▪ Economia de mijloace financiare a instituțiilor ce au diversificat sursele energetice de asigurare cu agent termic ▪ Nr de instituții asigurate cu apă caldă ca urmare a instalării panourilor solare ▪ Proiect de reabilitare termică a edificiilor publice

Obiectiv Strategic 2. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă în localitate

Nr	Program	Indicatori de monitorizare
1	Diversificarea și susținerea micului business	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr de programe și proiecte accesate ▪ Nr de surse de finanțare externe atrase ▪ Sumele de finanțare externe atrase în programele accesate ▪ Diversificarea activităților economice ▪ Volumul investițiilor în sectorul de producere ▪ Nr de întreprinderi noi-create ▪ Nr de activități meșteșugărești și artisanale lansate ▪ Nr locurilor de muncă noi create ▪ Nr de parteneriate stabilite, contracte semnate ▪ Volumul produselor și mărfurilor comercializate ▪ Volumul investițiilor în sectorul servicii
2	Dezvoltarea infrastructurii agricole	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr unităților tehnice procurate ▪ Nr târgurilor și expozițiilor vizitate ▪ Nr de tehnici și tehnologii moderne aplicate în agricultura Comunei ▪ Km de apeduct pentru irigare construiți și dați în exploatare ▪ Suprafața terenurilor irigate
3	Valorificarea terenurilor agricole și a producției agroalimentare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr de asociații agricole noi-înființate ▪ Nr de întreprinderi noi-create în sfera agricolă ▪ Creșterea procentului de consolidare a terenurilor agricole pe întreaga localitate ▪ Nr punctelor de colectare și achiziționare a producției agricole create și funcționale ▪ Crearea pieții agroalimentare în sat ▪ Creșterea cantității producției agroalimentare locale comercializate ▪ Nr programelor de care au beneficiat producătorii agricoli
4	Valorificarea potențialului turistic al satului	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Plan local de măsuri de dezvoltare a turismului în satul Rădeni elaborat și aprobat ▪ Nr de agropensiuni, unități de cazare, deschise și funcționale ▪ Nr locuri de muncă noi deschise ca urmare a lansării activității turistice în sat ▪ Nr mediu de turiști ce vizitează localitatea ▪ Venitul obținut de către APL și agenții economici/populație ca urmare a lansării activității turistice în sat

Obiectiv Strategic 3. Modernizarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială a satului Rădeni raionul Călărași

Nr	Program	Indicatori de monitorizare
1	Dezvoltarea unui învățământ școlar și preșcolar local competitiv	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr de săli amenajate și dotate cu mobilierul, echipamentul și utilajul necesar ▪ Nr de unități de tehnică de calcul, mobilier, utilaj procurate ▪ Nr de materiale didactice achiziționate, necesare desfășurării procesului instructiv-educativ ▪ Nr de cărți care satisfac necesitățile curriculumului școlar achiziționate. ▪ Procentul de cărți în raport cu numărul necesar pentru acoperirea necesităților curriculare ▪ Nr de programe lansate spre diminuarea migrării cadrelor didactice ▪ Nr de cadre didactice stabile
2	Îmbunătățirea infrastructurii destinate copiilor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Teren de joacă amenajat conform normelor de securitate și necesităților copiilor ▪ Număr de elemente de joacă pentru copii amenajate pe teritoriul terenului de joacă ▪ Numărul sălilor de studii asigurate cu iluminat artificial ▪ Starea tehnică bună la început de an școlar a instituțiilor de învățământ școlar /preșcolar
3	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației locuitorilor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de utilaj și echipament medical achiziționat în cadrul OFM din satul Rădeni rl Călărași ▪ Nivelul de eficiență a utilizării noului echipament medical procurat ▪ Calitatea și activitatea personalului medical rezident și permanent ▪ Nr serviciilor medicale noi prestate locuitorilor satului la OFM ▪ Nr de pacienți ai satului ce au beneficiat timp de 1 an de servicii medicale prestate la OFM din localitate ▪ Nr de programe de educație sanitară pentru copii, tineri, adulți și vârstnici implementate
4	Asigurarea unui nivel de trai decent pentru grupurile social vulnerabile	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr și tipul serviciilor lansate pentru păturile social vulnerabile și familiile tinere ▪ Nr familiilor tinere și a persoanelor social-vulnerabile beneficiare de serviciile lansate după implementarea programelor de susținere ▪ Crearea și funcționarea ONG axat pe probleme sociale

Obiectiv Strategic 4. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al localității

№	Programe	Indicatori de monitorizare
1	<p>Dezvoltarea infrastructurii necesară pentru desfășurarea activităților culturale</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Proiectarea și darea în exploatarea a localului pentru festivități și agrement ▪ Nr de servicii prestate în incinta sălii de festivități și agrement ▪ Nr anual de beneficiari ai serviciilor Centrului pentru copii și tineret ▪ Nr de manifestări petrecute în incinta sălii de agrement ▪ Venitul mediu anual încasat din activitatea sălii de festivități ▪ Inventarul echipamentului tehnic nou achiziționat pentru gimnaziu și grădinița de copii ▪ Inventarul și costumația nouă achiziționată pentru colectivele artistice din sat ▪ Nr de evenimente culturale la care au participat colectivele artistice din sat ▪ Nr de manifestații culturale organizate în sat.
2	<p>Renovarea și modernizarea bibliotecii locale</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Baza tehnico-materială a bibliotecii publice reînnoită ▪ Nr de cărți achiziționate/donate ▪ Nr de servicii noi lansate în incinta bibliotecii ▪ Nr de cititori
3	<p>Dezvoltarea infrastructurii de odihnă și agrement a populației</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr mediu de persoane ce practică sportul pe stadionul sportiv ▪ Elaborarea proiectului și realizarea unui Parc public ▪ Număr de persoane care își petrec timpul în zona de agrement amenajată ▪ Proiect elaborat de amenajarea a unui teren de joacă pentru copii ▪ Darea în exploatare în termenii planificați a terenului de joacă pentru copii în localitate ▪ Construcția și amenajarea parcului din preajma Casei de cultură ▪ Crearea zonei de agrement pe terenul Casei de cultură
4	<p>Reabilitarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural din satul Rădeni raionul Călărași</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de instrumente, aparataje, costumații achiziționate pentru buna funcționare a colectivelor artistice ▪ Numărul cercurilor de creație sau echipe sportive înființate în perioada de planificare ▪ Nr evenimentelor cultural-artistice și sportive petrecute anual în cadrul satului ▪ Măsurile întreprinse în vederea deschiderii muzeului satului ▪ Deschiderea în termenii planificați a muzeului satului ▪ Nr de activități meșteșugărești și artisanale practicate ▪ Numărul de măsuri întreprinse în vederea lansării brândului local ▪ Numărul de activități de promovare a brândului local

Obiectiv Strategic 5. Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale

Nr	Programe	Indicatori de monitorizare
1	Crearea sistemului de Management al deșeurilor în conformitate cu standard moderne de performanță în domeniu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr de intervenții efectuate în vederea întreținerii gunoștii autorizate ▪ Nr de platforme dotate cu tomberoane construite pe perimetrul satului ▪ Cantitatea de deșeuri casnice evacuate și depozitate la gunoștea autorizată ▪ Regulament aprobat privind avertizarea și sancționarea persoanelor care încalcă regulile de depozitare a deșeurilor casnice ▪ Nr de persoane avertizate/sancționate lunar pe motivul încălcării regulilor de depozitare a deșeurilor casnice ▪ Nr de puncte neautorizate de colectare a deșeurilor lichidate ▪ Nr gunoștilor neautorizate apărute după implementarea sistemului de Management al deșeurilor
2	Asigurarea unui mediu sănătos și ecologic curat	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr de fântâni de tip mină curățite ▪ Calitatea apei îmbunătățită din fântânile de tip mină ▪ Sistem de amenajare și îngrijire a zonelor verzi, de odihnă și agrement elaborat și aprobat ▪ Numărul de intervenții în teritoriu în vederea amenajării și îngrijirea zonelor verzi, de odihnă și agrement din sat ▪ Nr de intervenții în teritoriu în vederea curățirii și amenajării râului Cula și Ichel din perimetrul satului ▪ Albia râului Cula din sat curățită și amenajată anual ▪ Suprafața spațiilor verzi din preajma râului Cula curățite și amenajate anual ▪ Cimitirile din perimetrul satului salubrizate și amenajate annual
3	Informarea și instruirea publicului în domeniul protecției mediului	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul și diversitatea programelor de educație ecologică lansate și desfășurate ▪ Nr de fântâni de tip mină marcate în funcție de indicii de calitate a apei ▪ Nr de campanii de informare și conștientizare a publicului în vederea gestionării eficiente a deșeurilor desfășurate ▪ Crearea și funcționarea ONG de mediu ▪ Nr de activități desfășurate de membrii ONG

Obiectiv Strategic 6. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern și transparent, implicarea civică în dezvoltarea localității și în procesul decizional

№	Program	Indicatori de monitorizare
1	Asigurarea transparenței în activitatea APL	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr de audieri publice anuale ▪ Nr de adunări cu localnicii desfășurate pe perioada planificată ▪ Nr cetățenilor participanți la ședințele consiliului sătesc, implicați în elaborarea bugetului Primăriei Rădeni ▪ Nr de panouri informative amplasate pe perimetrul localității ▪ Nr de măsuri întreprinse în vederea plasării informației și funcționalității paginii Web a satului Rădeni ▪ Nr de accesări a paginii Web ▪ Nr. și frecvența postărilor ▪ Nr de legături externe a paginii Web
2	Dezvoltarea capacităților de atragere și planificare a resurselor financiare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr de funcționari participanți la instruirile de planificare strategică și elaborarea cererilor de finanțare, etc. ▪ Nr de funcționari care cunosc limbi de circulație internațională ▪ Nr de cereri de finanțare elaborate și înaintate spre finanțare ▪ Nr de investiții atrase în localitate ▪ Nr de cetățeni implicați în atragerea resurselor externe ▪ Procentul de computerizare și utilizare a tehnicii de calcul în activitatea APL
3	Dezvoltarea spiritului asociativ și civic în rândul cetățenilor satului Rădeni	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr de ONG-uri și organizații locale (asociații, asociații profesionale, etc.) înființate ▪ Nr de persoane din sat implicate în activitatea ONG-urilor și organizațiilor locale ▪ Nr acțiunilor de implicare civică organizate pe parcursul anului ▪ Nr persoanelor implicate în acțiunile civice organizate
4	Dezvoltarea infrastructurii APL	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Suprafața extinsă ▪ Nr de persoane angajate ▪ Nr de persoane deservite

